

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Democrația socialistă

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, desfășurată sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a luat hotărâri importante în legătură cu problemele majore ale vieții economice și sociale din țara noastră, în spiritul documentelor adoptate la Congresul al XI-lea și la recenta Conferință Națională. Inaltele foruri ale partidului au creat marile dimensiuni ale momentului istoric pe care-l trăim, orientând întreaga viață a țării într-un mod ascendent. Măsurile de perfecționare a structurilor organizatorice și largirea unor competențe ale colectivelor de conducere au izvorât din realitățile noi, create ca urmare a continuei perfecționări a vieții noastre economice și sociale, spre care tinde întreaga politică a partidului nostru. Plenara Comitetului Central a dat o apreciere deosebită aportului excepțional al secretarului general al partidului la crearea unui cadru tot mai adecvat rezolvării sarcinilor istorice ale partidului nostru, muncii sale neobosite, în fruntea partidului, pentru promovarea unor relații internaționale bazate pe cooperare, contribuții sale la realizarea unei păci durabile și a prieteniei între popoare. Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu cu fond adoptate hotărâri cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-sociale, care trebuie să asigure creșterea rolului colectivelor de muncă din unitățile economice, participarea lor directă la elaborarea planurilor și a bugetelor de venituri și cheltuieli, asigurând o conducere democratică a activității financiare, prin stabilirea unui raport firesc între productivitatea muncii și beneficii. Aceste hotărâri reflectă atât preocuparea partidului nostru față de sporirea avuției materiale a țării, cât și față de crearea unui cadru democratic, favorabil expansiunii energiilor morale ale poporului nostru, ridicării competenței, a implicării fiecărui om al muncii în întregul proces al vieții economice și sociale. Participarea tot mai activă a clasei muncitoare la făurirea conștientă a societății socialiste este o trăsătură ce caracterizează epoca noastră, un element de semnificație istorică deosebită. Ridicarea interesului oamenilor muncii va contribui în acest fel la creșterea eficienței economice, dar și la ridicarea gradului de conștiință socialistă, coresponsător cu etapa actuală a revoluției

noastre, cu răspunderea ce revine muncii noastre clase muncitoare în desăvârșirea procesului istoric care va ridica țara noastră pe cele mai înalte culmi de civilizație și cultură.

Analizând raportul cu privire la efectul, compoziția și structura organizatorică a partidului, plenara Comitetului Central a evidențiat că activitatea partidului nostru în acest domeniu a fost călăuzită de preocuparea continuă față de creșterea calitatii și numericii a rândurilor sale, față de întărirea compoziției revoluționare și a caracterului său de clasă, asigurând rolul de forță politică conducătoare. Conducerea de către partid a întregii noastre activități economice și sociale conferă unitate de voință și de acțiune poporului nostru, garanția îndeplinirii hotărârilor naționale, siguranța mersului înainte pe calea progresului și bunăstării. În toate momentele istoriei noastre actuale, partidul nostru s-a dovedit forța cea mai vie și mai reprezentativă a națiunii, înzestrată cu deplină legitimitate istorică și cu voința de neînzărnă a realizării progresului României.

Importanța cuvintelor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat expresie preocupărilor secretarului general al partidului, ale întregii noastre conduceri de partid, față de continua ridicare a nivelului muncii organelor și organizațiilor de la toate nivelele de decizie, în vederea traducerii în viață a orientărilor stabilite la Congresul al XI-lea și la Conferința Națională. Secretarul general al partidului a sintetizat într-o strălucită expresie experiența partidului nostru, condițiile asigurării unei perfecționări calitative a întregii activități. Document de excepțională importanță, cuvintarea este un îndreptar lămpede al muncii noastre viitoare, pe calea obținerii unor rezultate tot mai valoroase.

În spiritul întregii acțiuni istorice a partidului nostru comunist, este firesc sentimentul de participare pe care-l încercăm cu toții în momente care se reflectă apoi în viața noastră de zi cu zi. Hotărârile recentei plenera aduc pe fiecare om al muncii, pe fiecare comunist în prim-planul întregii construcții socialiste, făcându-l răspunzător de succesele noastre, de propășirea continuă a țării. Democrația înseamnă responsabilitate, înseamnă participare, înseamnă muncă devotată a tuturor cetățenilor țării.

Luceafărul

● In pagina a 3-a: ● Colocviile „Luceafărului”. In discuție: „Barocul ca tip de existență” de Edgar Papu ● Participă: ● Mihai Zamfir ● Alexandru Duțu ● Dan Arsenie ● Cariatida: ● Ioana Diaconescu

Poezia lui Mircea Dinescu

după o lungă eclipsă, iată, la orizont se ivește un poet nou, Mircea Dinescu, aflat la a treia carte (*Proprietarul de poduri*). Încă de la debut, el oferă speranțe cercetătorului de poezie. Un aer particular, sprințar, o poezie lipsită de prejudecăți, opera unui gamin, boem și pindit de soarta altor debutanți care au început bine și au terminat-o repede. După cum vedem, Mircea Dinescu își păstrează aerul candid și mai ales prospețimea lirică care așa ușor se ofilește. Nu vreau să spun prin asta că e bine să rămii în scutele poetice până la adinci bătrânețe, dar mă plictisesc anecdoticii (dacă nu au geniu ca Victor Hugo), sfârșitorii pedagogici care fac din fiecare strofă un hap greu de masticat. Mircea Dinescu trăiește cu prăstia și spargerea gemurii, calcă în străchini și merge mai departe. Îi stă bine cu vînchii julții ai metaforei; poartă petice la nădrăci și dă cu tifla; este un nonconformist fermecător. Într-o epocă în care cei mai mulți lirici și-au pus barbă și mustați de palicari, Mircea Dinescu bate la toba mare și trezește critica — și ea amorfă — din somnul cel de moarte. La te uită, spun doctorii docenți, cuvintele mai pot fi și proaspete, nu s-au ofilit și versurile nu mai miros a muze. Așadar, să trecem la materialul clientului.

„Cîntec de inimă albastră” este o frumoasă suerătură de adolescent: „Măi știi cum te strigam pe-aiunei / „leoaică cu picioare lungi” // veneai pe riu sau riu erai / curgeai în mine pină-n rai // cu limba preschimbată-n bici / vinam pe coapse lepurii mic / coseam prin pulpe fin mieriu / erai mireasmă eram viu. // Dar of of of desis de ochi / acum de mine trage trei popi // carnea-mi miroase de pe-acum / a scîndurică de satec / pe cînd minzește muști din cai / mie țărîna-mi spune hai, // mie ulicea-mi zice blid / iubire — măr rostogoli!”

Poemul are ceva din soliciția baladelor lui M.R.P. și un filon tragic străbate țesătura veselă, lăsînd cititorului un gust amar în ceea ce dă greutate poeziei sale. Același aer necuvîntos îl găsim în *Plug de lemne*: „Unul sărutăt cu duioșe caloriferul / altul bagă-n priză boșchetul de trandafiri / ori auziți cum se depune fierul / în oasele copililor subțiri, // deasupra noastră scaune blazate / ci-tec din Shakespeare murmurînd abia, / nebunul satelor civilizate / mină-n pășuni lămpi tuse, cu-o nua, / stele rulate cără griu-noare / limbile ceasului se coc și cad, / Doamne-al mașinilor mai al răbdare, / lasă bătrînii noștri să are / măcar prin moarte c-un plug de brad”. Aci versul „nebunul satelor civilizate / mină-n pășuni lămpi tuse cu-o nua”, sau „limbile ceasului care se coc și cad” sînt din recuzita suprarealistă, dar lecția este învățată

bine și pe Mircea Dinescu îl prind oglinzile strimbe și deformările voite. Asta face farmecul a tot ce scrie. O melancolică romanță mi se pare *Musafirlui unde lamento-ul este discret, bine acordat, necăzînd în trivial: „Pe masa mea și pinea șade / pe masa mea și vinul șade / iubita mea la masă șade / prietenul la masă șade // ei numai tu arunci ochiade / din cerul imbecit de vin / lumina-nsingerată cade / din nicăieri ca o cortină // pădurea-ți curge pe-o sprinceană / și clopote în pleoape-ți toacă / surisul meu pe tine-i rană / și rana mea la tine-i joacă // și dacă-nchin un fulger plînge / și zarul stelelor mă pierde / și parcă te-oglindești în singe / și rosul parcă bate-n verde // și cînd te-ndepărtezi de masă / vinul îngheață în pahare / iubita nu mai mi-e mireasă / prietenul și el dispăre // și griu-n cîmp neghină lasă / și vinu-i*

Eugen Barbu

Continuare în pag. a 7-a

CARTEA CU PRIETENI

Gabriel Dimisianu

Printr-o atîția critici cu fagurii plini de aleluia și aminuri, Gabriel Dimisianu curge-n lume învelit într-o ploaie subtilă și cu irișii spre stîngere care prevestește un anotimp de melancolie dunăreană — mai degrabă anotimpul retragerii vapoarelor decît cel al înălțării smielor între coloane de praf jucid în largul cîmpiei de la Brăila. Dacă trece prin frig, gerul scrișii a un-delemn de dărut oamenilor cumsecade — înțelegi, deci, că Dimisianu face parte din rîndul celor ce închid ochii cînd li se iau (sau li se fură) stafidele din struguri de Corint.

Gabriel a crescut într-o librărie din Brăila. La ei în casă mirosea tot timpul a cotor de carte și e de bănuț că, uneori, găseau pește cu cîci de lipit coperțile. El e primul critic din ge-

Fănuș Neagu

Continuare în pag. a 6-a

Omagiu unei arte milenare

Ultima săptămîină a lunii martie e imobilată și anul acesta de o sărbătoare a spiritului devenită tradițională și semnificativă pentru voința omenească de a-și implica responsabil valorile

culturii. Ziua Mondială a Teatrului e, astfel, mai mult decît un omagiu adus unei arte milenare cu vocația ideii de comunicare și solidaritate umană, e un prilej de meditație gravă cu privire la destinul spiritualității noastre în pragul sfîrșitului de Secol XX, de prospecțiune în viitorul care ne așteaptă (care reclamă imperios prezența actorului creator, integrarea lui în viață, îmbogățirea acesteia prin el, în sfîrșit, și nu în ultimul rînd un raport nou între termenii necuțit creator-beneficiar, acesta din urmă înședînd din stera receptării obiective, dacă nu chiar pasive, în favoarea participării deliberată la definirea zonei frumosului.

Teatrul trăiește astăzi un complex proces de integrare activă în viața societății, și este de observat, cu satisfacție, că de pregnantă se face prezența spectatorului care cere cu exigență, cu informație și cu competență ca scena să vină în întîmpinarea tuturor transformărilor care marchează evoluția societății umane.

În lumea noastră socialistă, în România, teatrul este confruntat la această oră cu o unică șansă: aceea a unui public deosebit de receptiv, de bine pregătit ideologic, de înzestrat cu criterii sigure ale selectării valorilor și ale opțiunilor și poate că niciodată n-am fost martorii unui asemenea apetit teatral ca acela care se manifestă în stațiunea de față.

Dar, alături în fața unui astfel de public, slujitorii Teatrului românesc se află, totodată, în fața unui examen sever și angajat, capabil, dacă este bine înțeles și bine exploatat, să determine o stare și un climat de creație remarcabile.

Dramaturgii, actorii, regizorii, scenograful se află în acest an în teatral românesc contaminați de patima încurajătoare și solidară a marelui public și fericiți inspirați de idealurile unei atît de tulburătoare efervescente culturale cum este aceea produsă de a doua ediție a Festivalului Național Cîntarea României.

În spațiul scenei românești se petrece astăzi un proces de cristalizare responsabilă a reperului și profilului teatral și de o destul de bogată și de vie experiență personală mai îndreptățită să cred că trăim un moment deosebit de favorabil pentru destinul teatrului nostru.

Totul depinde de noi, de patima noastră, de credința noastră, de ambiția noastră, de mîndria noastră, de voința noastră de a lăsa în urma noastră argumentele unei acțiivități de care niciodată, măi tirziu, să nu trebuiască să roșim.

Sărbătorim, așadar, Ziua Mondială a Teatrului sub semnul plener al unui program politic și ideologic clarvăzător, Programul Partidului Comunist Român cărîua întreaga cultură românească — și deci și Teatrul — îl datorează cadrul fericit pentru a-și putea împlini cu cinste marea datorie de a sluji curajos, cînsit și convingător progresului moral și spiritual al umanității.

Dinu Sărau

Patria și cuvîntul poetic

În cartea sa „Patria și cuvîntul poetic” eseu „despre expresivitate și elocință” Voicu Bugariu reia dintr-o nouă perspectivă problematica unei mai vechi debateri privind raportul dintre poezie și opțiunea politică. Volumul este în același timp o lucrare teoretică cu solide fundamentări metodologice și o antologie comentată de lirică patriotică. Declarată ca „încercare de surprindere sincronică” a unor aspecte unificatoare, „cartea tinde spre definirea, prin disocieri și clarificări, a conceptului de poezie angajată în raport cu criteriile sociologice și estetice”. Volumul este implicit polemic, vizînd atîtutudinea — sagace diagnosticată în cele două variante ale sale — sacralizantă, care își are originea, în ultimă instanță, într-un anumit snobism intelectual. Cartea este incitantă nu atît prin substratul ei polemic, cît prin readucerea în discuție a unei problematice actuale și complexe. Indiferent de perspectivă, sincronică sau diacronică, poezia patriotică, poezia politică și poezia militantă reprezintă, împreună, un fenomen definitiv atît din punct de vedere social, cît și din punctul de vedere al istoriei literare. Fenomen definitiv, ce nu conțenește a se defini pe sine — și în acest proces eseu lui Voicu Bugariu este o lucrare de referință. Definirea fenomenului, a naturii sale, a ipostazelor, descoperirea unor tipuri de expresivitate, a unor serii și a unor nuanțe implică o viziune structurătoare și sintetică, bazată pe un profund spirit analitic. Cartea lui Voicu Bugariu este o întreprindere critică și teoretică originală și comprehensivă, construind o imagine esențială a fenomenului complex care este poezia patriotică. Ea realizează o situație în raportul literar și social, cu evidentierea condiției particulare. Fiecare tip de expresivitate este ilustrat prin selecții de versuri, iar capitoul *Poezii contemporane* este o veritabilă antologie comentată, interpretînd modalități poetice de expresie de la Mihai Beniuc la Ovidiu Ghenaru. Succesiunea profunzilor critice urmăridînd o anumită dimensiune, comentariul pătrunzător, configurează o imagine semnificativă a liricii patriotice contemporane în ceea ce are mai valoros și mai expresiv.

Într-o problemă teoretică reluate de autor se numără și aceea a raportului dintre retorică și poezie, raport ce înregistrează, istoric, fluctuații. Voicu Bugariu atrage atenția asupra importanței, negate de critica „sacralizantă”, a punctului de vedere retoric. În fapt, poezia și retorică nu exclud un raport de comutare: poezia poate deveni frecvent retorică prin deficit artistic și emoțional, după cum retorică poate — mai puțin frecvent, desigur — fi convertită în poezie, grație unei capacități lirice excepționale, unei autenticități a trăirii capabile de transfigurare. Raportul poezie-retorică este rediscutabil în ultimă instanță nu la un principiu teoretic, ci la o chestiune de vocație individuală, de înzestrare artistică. Aceasta cu atît mai mult, în cazul liricii patriotice, cu cît tema acestuia — generic vorbind — este capabilă de a rezona prin ea însăși. Discursul liric, în acest caz, implică celebrarea, deci pasosul transfigurator, sintetizarea emblematică, deci stilizarea convertibilă în poezie, trăirea stării de fervoare — deci transfigurarea afectivă. Aici intervine prin asociere, problema poeziei de circumstanță. Nu atît atăsarea prea strîmă la eveniment, cum observă Voicu Bugariu, determină etermitatea ei, cît aceeași condiție subiectivă:

Sultana Craia

Continuare în pag. a 7-a

Promoția fără critici

II

3. Ar fi greșit să se înțeleagă din cele de mai sus că „promoția fără critici” reprezintă un episod dramatic în proza contemporană. Mai înțîc că reunirea scriitorilor amintiți sub emblemă comună e în sine o convenție, evident discutabilă. Apoi, prezența literară a acestor autori e destul de apăsătoare pentru ca eventuala nepotrivire dintre calitatea literaturii și modul receptivității să fie pasageră. Firește, un strat de realitate nu lipsește convenției propuse. E vorba de realitatea acelor semne unificatoare, de poezică a romanului, dar și de realitatea, încă mai conștientă, a diferențelor. Fără a încerca acum o descriere a tuturor individualităților epice integrabile promoției, să decupăm, totuși, cîteva imagini din tabloul spre a sublinia într-un chip mai concret ipotezele anterioare.

Mircea Ciobanu, unul dintre cei mai originali prozatori de azi, e interesat începînd cu *Martorii* și continuînd cu *Cartea fiilor*, *Epistole*, *Tăietorul de lemne*, *Istoria* de relevarea sau unghi psihologic și moral a naturilor umane misterioase, de sondarea structurii nucleare a personalității.

O întregă psihologie a ideilor, cu precădere morale, dezvoltată într-o proză de atmosferă și într-o manieră stilistică personală; univers epic închis, dominat de relații simbolice și de atitudinile echivoce; forță de persuasiune nu atît prin materia epică propriu-zisă cît prin scriitura. Spațiul, în sens geografic, și timpul, în sens istoric, sînt categorii indiferente acestei proze a cărei unică obsesie rămîne descrierea și interpretarea surselor și resurselor ființei morale a omului. Singular prin aria problematică, prozatorul e singular și prin „viclenia” compozițională, discursul epic pendulînd înșelător între alegorie, ficțiune simplă și eseu.

Maria Luiza Cristescu, timpuriu profesionalizată în romancier, scrie o proză de comportament inspirată din medii familiale, observate, de regulă, sub unghi feminist, cu un accent special pe dominantă individual-afectivă (în *Dulce Brigitte*, *Nu ucideți femeile*, *Așteptare*) sau urmărind relația multiplă a comportamentului cu

Laurențiu Ulci

Continuare în pag. a 7-a

Vin cocorii

Semănători!

Vin în mine cocori! Cocori de din Miazăzi!
E primăvară! Eu vin a clocoți
în soare, în cer albastru și în flori...
Omule al meu! Ce frumos e în zori!

Semănători!

Semănați, în toți, sămînta cea bună
argimul de din vechea nouă lună
să crească grîul, să crească,
pină dîncolo de bolta cerească.

Semănători!

Semănați iubire! Cînt de albastre flori...
Vin în mine cocori. Frumoșii cocori.
Poarta revenirii rămîne soartă...
Umblăm în a lumii îndepărtată poartă.

Semănători!

Semănați! Plîne! Plîne! Plîne! Plîne!
S-avem suflet nou în ziua de Miine!
Să avem, pretutîndeni, Pace. Pace!
Să nu murim în țînturii sărace.

Semănători!

Vin în mine cocori! Cocori de din Miazăzi!
E primăvară! Eu vin a clocoți
în soare, în cer albastru și în flori...
Omule al meu! Ce frumos e în zori!

Ion Bănuță

INSTANTANE

Poet de baltă

desi cunosător al adagiului horatian „Nil mirari”, George Călinescu își dezvoltă în *Istoria literaturii române* stupefacția cu privire la deosebita prețuire pe care i-a acordat-o mediocrului stihitator, un poet dintre cei mai mari: „Cum s-a putut ca oricînd de generosul Macedonski să exalte în cor de alfel cu mulți contemporani, pe dîreului Carol Scrob, rămîne o tîină descurajatoare a destinului literar”.

Printre acei contemporani, este suficient să-i amintesc pe Vasile Alecsandri și pe George Sion. Cel dintîi i-a trimis o scrisoare de recunoștință, cu locul și data București, 4 noiembrie 1882, la volumul de *Poesii complete*, apărute în anul următor la librărie-editori Ig. Haimann și Schönfeld, d.n. București (în-16°, 350 pagini). Semnind cu toată considerația „al D-voastre servitor devotat V. Alecsandri”, poetul își manifestă „plăcuta impresie” ce i-au făcut „acele poezii ușoare și elegante”. Așadar complimentul nu era exagerat: poeziile „ușoare” ale lui Carol Scrob, poet sentimental, sortit răspîndirii prin concursul numeroșilor compozitori muzicali de romane, erau și „elegante”, în sensul strict al corectitudinii și al fluenței metrice.

Oferindu-i o Prefață, George Sion îl situa în

Șerban Cioculescu

Continuare în pag. a 7-a

Privirea

Lasă-mă singură, Fugi, du-te dincolo, Du-te în casa de peste drum...

Cu ochiul liber

Frigul în osul minii mele stinge, Gura rănită și abiazo palid, Vezi, acum vezi, abia acum...

Ușoară

Adormi pe umărul meu Și spune pe nume acelei lucruri nefrești Și spune pe nume înserării acesteia...

Poate fi

Ea se uită pe fereaștră Și spune: ce frumoasă! Sînt eu? De mine se miră?...

Fără margini

Luna pe care nu o doaream, Vesmintul mîndru pe care nu-l doaream, Frumusețea pe care nu o doaream...

Uite cum

Uite cum Secerat treci încă, Treci pe lingă mine, Treci prin ochiul meu, Uite palma mea străpunsă de sulii...

N-ar crede

Nimeni n-ar crede Că ești încă viu Ești mai viu decît ei, Ești mai cald decît ei...

În discuție:

BAROCUL CA TIP DE EXISTENȚĂ de EDGAR PAPU

colecțiile «Luceafărului»

O carte clasică

Cartea profesorului Edgar Papu. Barocul ca tip de existență. (2 volume, 1977), apărută într-o colecție de mare tiraj...

Între diferitele maniere de a studia stilul baroc, Edgar Papu a ales, poate, pe cea mai dificilă pentru că este cea mai complexă...

Dacă încercăm o definire a demersului critic din prezenta monografie, putem spune că ea reprezintă o morfologie a barocului completată de o scurtă istorie a apariției lui...

Apărut, principalele propoziții din lucrare ar fi fractul unui comentariu bibliografic superior: originea portuzheză a stilului se demontrează...

În accepția lui Edgar Papu, barocul — tot componentă a istoriei culturale — se definește printr-o serie de trăsături obligatorii, capabile de intrinsecă majoritate doar în câteva momente...

Am pronunțat însă cuvîntul paradox: am făcut-o în sensul profund și anticipativ al termenului. Punctul de plecare și simbolul demonstrației rămîne un detaliu aparent insignifiant...

Acastă carte ce atacă o temă despre care s-au scris bibliotecile întregi și care, în plus, constituie o temă „la modă”, se află — inițial — pîndită de riscul sufocării textului prin referințe...

Sufiul care „apostează bibliografia” rămîne cel mai puternic: tema aleasă atrage pe exeget în mod irezistibil. De puțin ori adevărata s-a dovedit atât de adîncă și de puțin ori și-a făcut cineva profesie de credință...

Fără îndoială că eminentul hispanist și italianist care este profesorul Papu se află în primul volum nu face niciodată abuz de explicații dicționare...

Perspectiva istorică, pînă de detalii cronologice — obligatorie în secțiunea II din primul volum — face niciodată abuz de explicații dicționare...

Dar dedicația Ors-Papu ni se pare corectă și îl putem aduce argumente contrare. Încă de la finele secolului XV, de exemplu, înainte de epoca marilor descoperiri și înainte de dominația lui Don Manuel I...

O ultimă secțiune a cărții Barocul ca tip de existență se ocupă de eventualul baroc românesc. Este evident pentru orice cititor că acest capitol: acela de a analiza elementele formale deosebite, din cele mai încredințabile surse...

An răminde datorii față de originalitatea profundă a lucrării dacă o-am sublinia un element esențial: Edgar Papu trece, și pe bună dreptate, drept cel mai autentic autor al lui Tudor Vlașca...

Mihai Zamfir

Pre-baroc psihologic

Profesorul Edgar Papu ne-a oferit un demers critic deosebit de interesant în ceea ce privește fenomenul Barocului. Rod a opt ani de lucru...

Deși momentan amînmîm din parte-ne discutarea în ansamblu a Barocului ca tip de existență, la pagina 271 a volumului secund e un paragraf care ne privește, onorîndu-ne și provocîndu-ne în același timp...

Pentru a vedea ce afirmații stau la baza spulsoarei profesorului Papu ne vom autotica: „referențial, Neogoe aparține unei arborescențe culturale constituțivă și din Barocul sau Petrarca (adică „dolce stilnovisti”) și din Spenser sau Donne și din Epifanie Preaînțeleptul sau Rubilov și din picturile murale exterioare ale Moldovei etc...”

Restul de răspuns vrem a fi adus acum și el și va avea în vedere pe Neogoe, Donne și, uneori, pe Dante. Dintre toți autorii înșiși în eseu mai vechi termenul extrem față de Neogoe este poetul englez Donne, primul și cel mai mare din școala „metafizică” (denumire adjectivă de critică literară, deși găsită eronată de aceeași).

Fără îndoială că eminentul hispanist și italianist care este profesorul Papu se află în primul volum nu face niciodată abuz de explicații dicționare. Ea ne pare excelentă tocmai pentru faptul că arată cum variate condiții istorico-geografice pot produce aceleași rezultate în planul stilului...

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Cînd am recenzat monografia lui Dumitru Velciu, în 1974, am ridicat obiecția: dacă orice scriere care reflectă opinii și sentimente ale autorului trebuie înglobată în literatură, ce mai aparține istoriei? Nararea ternă și uscată a evenimentelor care alungă orice încercare de persuasiune și de explicare a datelor? Este istoria o știință care se află sub tutela eruditei cronologice? Sau are ea datoria să descopere cauze, să reliefeze elementul semnificativ și să transmită experiență? Dacă vom elimina mediata din opera istorică vom putea întreba cu Lucien Febvre...

Cînd am recenzat monografia lui Dumitru Velciu, în 1974, am ridicat obiecția: dacă orice scriere care reflectă opinii și sentimente ale autorului trebuie înglobată în literatură, ce mai aparține istoriei? Nararea ternă și uscată a evenimentelor care alungă orice încercare de persuasiune și de explicare a datelor? Este istoria o știință care se află sub tutela eruditei cronologice? Sau are ea datoria să descopere cauze, să reliefeze elementul semnificativ și să transmită experiență? Dacă vom elimina mediata din opera istorică vom putea întreba cu Lucien Febvre...

Cînd am recenzat monografia lui Dumitru Velciu, în 1974, am ridicat obiecția: dacă orice scriere care reflectă opinii și sentimente ale autorului trebuie înglobată în literatură, ce mai aparține istoriei? Nararea ternă și uscată a evenimentelor care alungă orice încercare de persuasiune și de explicare a datelor? Este istoria o știință care se află sub tutela eruditei cronologice? Sau are ea datoria să descopere cauze, să reliefeze elementul semnificativ și să transmită experiență? Dacă vom elimina mediata din opera istorică vom putea întreba cu Lucien Febvre...

Cînd am recenzat monografia lui Dumitru Velciu, în 1974, am ridicat obiecția: dacă orice scriere care reflectă opinii și sentimente ale autorului trebuie înglobată în literatură, ce mai aparține istoriei? Nararea ternă și uscată a evenimentelor care alungă orice încercare de persuasiune și de explicare a datelor? Este istoria o știință care se află sub tutela eruditei cronologice? Sau are ea datoria să descopere cauze, să reliefeze elementul semnificativ și să transmită experiență? Dacă vom elimina mediata din opera istorică vom putea întreba cu Lucien Febvre...

Dan Arsenie

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Comentariu în anulul mitor

Cazul Miron Costin

În excelentele „Orientări bibliografice” din Istoria literaturii române, George Ivascu nota în 1969, în dreptul lui Miron Costin: „nu are monografie”.

Azi are două: una documentată și incitantă a lui Dumitru Velciu, alta solemnă și didactică a lui Enache Puiu. Se adaugă o serie de comentarii pertinente vizînd detaliile operei, ale Mărdăreanu Popescu, sau altele pînă într-un pană, deocamdată, năvălăse a lui Mircea Scarlat; capotile din cărți înnoitoare au pus pe umărit într-o nouă lumină. Asadar, în mai puțin de zece ani s-a umplut un rol și s-a deschis o bună perspectivă: „cronicanul” cu barbă albă despre care ne-au vorbit manualele școlare, nu se infățășează ca un umanist și, mai mult, un scriitor baroc. Această recuperare este o parte din procesul de reînnoire a istoriografiei literare române, un proces care a fost favorizat de mai bună cunoaștere a realității economice, sociale și politice din trecutul nostru, precum și de voința de a trece dincolo de datele biografice și de anecdotica textului.

Discuția despre barocul lui Miron Costin își află un punct de pornire în simțurile George Ivascu care a subliniat faptul că umanistul adevărat în istoriografia românească constă într-o „gaosă” față de istorie a clasei feudale și, totodată, o solidă familiarizare cu „atmosfera” culturii occidentale”, la ceea dată barocă, cu purtătoare în mediul formativ al lui Bar. Autorul remarcă, însă, că marele boier „a fost mistuit de o iubire de țară și de neam care l-a transformat”, îndreptîndu-l spre un mod de exprimare ce aparține „vocației clasice” a civilizării noastre.

Aceste coordonate se regăsesc în subțila carte a Dinei Curticăpeanu: Orienturile vechi în literatura veche românească, 1975, unde este subliniat cu justețe faptul că „la sfîrșitul veacului al XVII-lea, criteriul expresivității nu era numai valoarea intrinsecă a unui procedeu, ci și capacitatea sa de rezonanță către cititor, datorită ponderei pe care o mai detineau limbile clasice și retorica. „Personalitatea lui Costin ilustrează cele două tendințe integrante ale clasicismului: eroismul și inteligența” (p. 52), conchide autorea la capătul unei atente analize a poemului Viața lumii, al cărui final demostrează că „viziunea tragică nu-i deosebită intr-atît convingerile, incii să nu mai poată afirma posibilitatea unei sance” (ibidem). A-tunci cînd descrie „arhipelagul baroc”. Doina Curticăpeanu se referă la Istoria teroglică a lui Dimitrie Cantemir.

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Un pas mai departe a făcut Dan Horia Mazilu în Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea, 1976, cînd a identificat în cultura română de la acea dată o stare de spirit, „o tensiune interioară ce poate primi ca semnificativ de baroc, consonantă în datele ei fundamentale, cu contextul ideilor europene” (p. 233).

Alexandru Dușu

Ștefan aug. doinaș

Exemplu

Ca țărâna acela din Ardeal,
care, ajungând pe țărâna mării
exact în clipa cind
în larg
se-neca un centaur,
a rămas cu ochii în lacrimi
gîndindu-se
că și lui i-ar plăcea
să moară așa:
călare!

Lebăda cu două umbre

Umbra de lebădă, care desparte
trupul din aer și trupul răsfîrînt,
este o umbră urîtă de soarte
jalnică umbră-ntr-o cer și pămînt,
care - cînd moartea așază de-o parte
trupul din aer și trupul răsfîrînt -
moare-ntr-o parte și pînă deșarte,
spinzură-n apă sub formă de pintec.

Umbra de lebădă, care împarte
trupul din aer și trupul răsfîrînt,
este o umbră cu totul aparte:
singura umbră-ntr-o cer și pămînt,
care - cînd moartea așază de-o parte
trupul din aer și trupul răsfîrînt
nu vrea să moară, plutind mai departe,
pîlpîie-n aer sub formă de cintec.

Achile

Și broasca țestoasă

În carapacea ta de abur tandru
tu faci abia un pas pe secol.

Inșă
eu - cel cu aripi agere la glezne -
nu pot să te ajung: fărîmîțat
e suprafața lumii noastre: - între
un corp și altul se deschiă abisuri,
și cad cu fiecare pas, și calc pe
cadavre de cuvinte, și mă cațăr,
m-agăț de gesturi, ca de mărăcinii
dorinței noastre-adînci. Dar niciodată
nu birui separabilul: distanța
măsoară, poate, seceta iubirii.

Doar umbra prelungeste, ca o nuntă,
barba de foc a singelui, căruntă...

Lui Hölderlin

Drum ist ein Juchten sein Wort.
„DER RHEIN“

Înapoi, spre izvor: din secundă - în oră, în an,
ca un Rin convertit spre granituri natale,
spre timpul dintii, ținîndul-a-toate,
luminîș în grosimea Ființei...

Oare-acesta e drumul Poetului? Tu l-ai urmat.
Din explozia formelor sacre, păstrat-ai
doar zorii limbajului vechi, ca o lavă
corosiv-grăitoare de sine.

Nebunie fiind - sau un ochi confident în
Destin!
Pipăind despuieră de Zei, se întoarce
un chiot, e Spiritul înșuși, în fîcări
la enigma lezată, Natura.

Un ritual de clasă

Nici o problemă: veșnicia îți aparține.

la-ți doar medalii de argint - pe perni.
Nepoții au și probat costumul tău de mire
(le vine bine), străzile au fost pavate
în Re minor, - va fi un ritual de clasă.
Nu da atenție discursurilor, o bucată
de timp ai să poezi nerăz; apoi, un vierme
titrat îți va extrage milul din ureche.

Cit despre celelalte, vom schimba impresii
direct în chaldeiană: fără martori, fără
jena de-a încerca vocalele și regii...

3 proze de

alexandru papilian

la ora schimbului

Cînd o văzu ieșind pe usa secției. Inima
începu să-i bată mai repede. O, ce fru-
moasă era, și ce tinără, și ce curată!
De cite ori lucră după-amiază, venea
cu o jumătate de oră mai devreme, să
o vadă la ieșire. Se simțea, de o lună și
jumătate, ca un băietandru căruia acum îi dau
tuletele, el, Grigore Tuzlea, om de aproape 45 de
ani, trecut prin multe, cu experiența vieții și cu
reputația răsunătoare de boicotat serios.

De cînd o văzuse însă ea adevărat pentru
intia oară, acum o lună și jumătate, ceva se
stricase în el, și un soi de amintire nedeslușită,
tristă, dar binefăcătoare, aducîndu-i parca un
val nou de sine în inima lui obișnuită să bată

normal, îi cuprinsese flîntă dominîndu-l zi de zi,
ceas de ceas. Uneori, senzația devenea supără-
toare, dureroasă, ca acum cînd, văzînd-o, nu în-
drăznea să se apropie de ea, deși se cunoșteau
destul de bine, doar lucruri în aceeași fabrică,
se mai întîlniseră uneori și pe nepută-masă în
secție, prin curte, pe coridorul unde se aflau bir-
ourile administrative și ale conducerii, ori prin
sedințe, ori cine știe cum, cu totul întîmplător,
prin oras. Alte ori însă, mai cu seamă cînd Gri-
gore se găsea singur cu sine însuși, seara, înainte
de a aprinde televizorul, imaginea ei - se nu-
mea Antoaneta Avram - îi apărea pe fundalul
cerului verde-azuri care se întinea răminind
toțui luminos, și-l făcea să stea ca prostit cu

violenta cu suc de roșii

alexandra pînă înciudată. Își îndreptă
privirea înaintea ei, teapănă.
- Degeaba te superi, făcu el. Am
dreptate.
- Numai în parte, numai în parte,
spuse Alexandra repedit; nu se putea ști dacă
din cauza avalanșei de gînduri sau din pricina
supărării.

Nu există parte în privința asta, rosti sen-
țentios Serban. Violenta e totală. N-ai cum s-o
consideri doar în sau o parte. Nu vezi? Toate
filmele din ultima vreme sînt violente. Filmele
de război, filmele politiste, filmele politice...
Chiar și filmele de dragoste.

De tu-ți închipui dragostea fără violență? spuse
Alexandra. Dragostea însăși nu e o violență to-
tală? Și în același timp, nu e dragostea doar o
parte a ceva mai mare, mai profund și mai lip-
sit de sentimentalism?

Serban își înghețu o clipă de răgaz. Treceau
prin fața hotelului Ambassador, Restaurantul lu-
minat din belsug și cald, își trimitea întîmber
prin ferestrele mari, acoperite nu într-unul cu
perdele albe și draperii din catifea cafenie.
- Vorbim fără să știm, sau fără să știe, spuse Serban
în cele din urmă.

Într-o structură înaltă de sentimentalism,
violenta își pierde importanța sentimentală, ră-
mînd doar o formă, una dintre formele de
existență a componentelor structurii respective
- vroia el să spună. - Alexandra părea necă-
jîită. Întodeauna se întîmpla așa cînd discutau
în contradictoriu. Nu se știe de ce, disputele iz-
bucneau pe stradă, sau cînd erau în public, la
teatru, în casa unor prieteni, în excursii, sau,
ca acum, cînd ieșeau de la un film. Acasă, cînd
erau singuri și nu-i deranja nimeni - poate
doar anul pe altul se mai stînjeau -, astfel
de schimburi de cuvinte nu-i aveau locul. Nu
puteau discuta. - Din păcate. - Deoarece ei îi
plăceau discuțiile.

Serban își strecură mîna sub bratul ei.
- De ce fără să? întrebă Alexandra. Nu
mai că nu vrem noi, discută tu are ax.
- Dar noi nu vrem, remarcă malitios Serban.
Iaca, nu vrem.

Ajunseră acasă. Se dezbrăcară.
În timp ce mincau așezati în fața măsuței mici,
confectionată de Serban din resturi de scînduri
și acoperită cu o bucată de mătase înfiorată,
Alexandra deschise din nou vorba.
- Poate că nu te-am înțeles bine, spuse ea.
De ce nu accepți violența ca element de bază al
vieții umane?

Pentru că nu vreau să mă duc la nici un
război, răspunse ea cu gura plină. Nu vreau să

minind doar o formă, una dintre formele de
existență a componentelor structurii respective
- vroia el să spună. - Alexandra părea necă-
jîită. Întodeauna se întîmpla așa cînd discutau
în contradictoriu. Nu se știe de ce, disputele iz-
bucneau pe stradă, sau cînd erau în public, la
teatru, în casa unor prieteni, în excursii, sau,
ca acum, cînd ieșeau de la un film. Acasă, cînd
erau singuri și nu-i deranja nimeni - poate
doar anul pe altul se mai stînjeau -, astfel
de schimburi de cuvinte nu-i aveau locul. Nu
puteau discuta. - Din păcate. - Deoarece ei îi
plăceau discuțiile.

Serban își strecură mîna sub bratul ei.
- De ce fără să? întrebă Alexandra. Nu
mai că nu vrem noi, discută tu are ax.
- Dar noi nu vrem, remarcă malitios Serban.
Iaca, nu vrem.

Ajunseră acasă. Se dezbrăcară.
În timp ce mincau așezati în fața măsuței mici,
confectionată de Serban din resturi de scînduri
și acoperită cu o bucată de mătase înfiorată,
Alexandra deschise din nou vorba.
- Poate că nu te-am înțeles bine, spuse ea.
De ce nu accepți violența ca element de bază al
vieții umane?

Pentru că nu vreau să mă duc la nici un
război, răspunse ea cu gura plină. Nu vreau să

și ce i! Că-mi pleacă și-ăla micu...
Care ăla micu?
- Gîner-miu, tu, gînerule. Că-mi pleacă și-
ăsta-n armată. Acum pe două's doi.
- Auzi, da ei ce vrea, băiat?
- Lasă-mă, că numai de tras am avut cu el.
- Cum...
- Uite-ășa. Întîi că mi-a luat-o de nevastă...
Tu, Vlăduț, se întrepru Georgeța, tu lucrezi?
- Cel chemat, un om de vreo patruzeci de ani,
cu chele și cu un început de burț, cu pielea
albă și degetele scurte, ridici ochii de pe hirtii.
E preocupat.

- Lucrează, mamă, lucrează, nu te deranja,
nu?
- Ceilalți izbucnesc în rîs. E nebună rău Geor-
geța asta.

- Întîi că mi-a luat-o de nevastă, rela Geor-
geța, Este? După-ăia, am făcut nunta. Și - ca
să nu-mi cadă fasonul, că sint o doamnă, nu -
m-a costat saptă's pe mil. Că nu era s-o fac cu
dar, nu? Că el n-avea. E de undeva de la țară.
Abia s-a întins în facultate. Da bine, ca țerme-
nat-o și p-alar. Și uite că de sase luni l-au an-
ganat ca operă secundă, avea și el o leafă, nu?
Sîngura, că ala mică mai are un an pîn' la
diplomă. Bine... Și după nuntă, aia mică, nu, că
să nu me mutăm. Că ea nu vrea să stea cu noi. Și

horia bădescu

Căutîndu-ne!
Cu trupul acoperind
absența cuvintului.
Dacă se poate rosti ceva
să uităm!
Ne vom întoarce,
ne vom întoarce cîndva
amintindu-ne
faptura vorbelor
nerostite.

Cade zăpada luminilor, iubit!
ah, unde inima mi-am răzicit-o?
Cade lumina, înghețînd, de sus;
ce mi-ai șoptit, ce încă nu mi-ai spus?
Cad păsările timpului prin ger;
anii aceia n-am să-ți mai cer.
Cade eternitatea pe pămînt;
tu nu mai ești, eu insumi nu mai sînt.

Cade în sine însuși universul;
de ce-am pornit unde sîrîște mersul?
Truda

Îată trudes aici,
pe globul acesta
plin de iubire și ură,
pe pămîntul acesta plin de cuvinte
perchei. Trudes aici
trăiesc cum s-ar spune
dar dați-mi liniile voastre
cuvinte-ale mele
ca unui orb!
Bate inima, bate!
Măsori cu singele viața,
măsori cu timpurile anii
măsori cu iubire și ură
pămîntul acoperit de cuvinte perchei.
Dacă ne naștem fără de grai
cum sughe fiara

loptele cold?
Iată trudes pe globul acesta
trăiesc cum s-ar spune
dar dați-mi liniile voastre
ca unui orb!

Cîntec vechi

„O vînit străoînii
mi-o furat și cîinii
oile-o luatu
pe mini m-o legatu“

Dar ei veniră și erau bătrîni
le spinzura vremea pe miini;
dar ei veniră de tăcere grei
și norii se lăsau pe sinii mei;
dar ei veniră de lumină goi
și mi se frînsu trupul sub altei
și ei plecară turmelor stăpîni
și noaptea-mi bea a singelui fîntini!
Feaștra aceea!
Ca o lumină
peste care aplaci sufletul
întrebînd:
Se poate încă?

in redacție

sa se deschide furtunos și în încăper
năvălește Georgeta Hobolă, rezitor de
filme documentare. Hainele dîtură pe
ea într-un fel romantic dar nu lipsit
de eleganță deși sint cam neînțigite.
E o femeie hîroidiană, vioasă, cu o figură ca de
cal și cu o calculată de ostas.
- Hai bunjuri, spune ea tare. Am venit doar
pentru-o clipă, ca mă-njură Mîtică, Mîtică Pirvu,
operatorul.
E înconjurată imediat de cei care se află în re-
dacție. E simpatizată.
- Păi ce să zic, i se aude la un moment dat
vocea. E bine, al dracului de bine. I-am zis,
maestre, aveți o voce de imbecil, da e vocea
maestrului. Și ce spune? ă, ce spune? Cum să
nu va pun vocea, chiar așa cum e? Ce film ar
fi ăla fără vocea dumneavoastră? Nu va dati-

seama că filmul ăsta e document? Ce docu-
ment ar fi ăla fără voce, ă?
- Măi, Georgeto, tu ești nebună, zău, să-i
spui că-i filmezi pentru după cînd moare!
Spune unul dintre redactori, unul mai plînut, cu
coarșone sub ochi.
- P-onoarea mea. Da ce...! Și are o nevastă
mîsto, s-o rupi, auzi. Nu ș' de-unde-a cules-o. E
tare mosu. Tînră...
- Și ei?
- Naiba știe...
- Da-i dracului. Zi mai bine ce face fiică-ia,
cînd naște? Băiat sau fată? întrebă Mariana, o
flîntă aproape la fel de zăpăcîită, iute, simpatiz-
ată ca și Georgeta.
- Hai, mă, și tu acum! Ce, tu-ai știut?
- Nu, da Tică vroia fată. Și cînd colo...
- Păi, vezi? Da un ș' știu. Că e a Kutu-
zov. Uite-ășa o burță are.

teatru

O nouă dramă de Ion Băieșu

După divertismente înșelătoare ca
„Fresul“ și „Comedie fără titlu“, Ion
Băieșu se prezintă în lumina țare a
creației tragice. Dar cum grotescul,
parodia, automatismul verbal și com-
portamentistic figurează materia, densă
altfel, a întîmplării sumbre pe care o
traversează familia din recenta pre-
mieră de la „Nocturna“, intitulată ar-
ghezian, Jocul, (personajele au nume
generic: Sotia, Sotul, Fiul, Fiica, Lo-
godnicul, Fosta coleză, Vecina, Docto-
rul), autorul pare să-l facă de ambigui-
tatea iscată odată cu intrarea în rela-
scenă și în casă, a unei persoane al-
truieste de gen feminin. Venina este de
fapt colportarea de sens denaturat a
dramei de familie.

Totul se arată, asadar, construit cu
o mare pricepere, și surpriza rafina-
mentului este cu altă mai aleasă cu cit
- scriind, la început, abia un act, sub
titlul „Mama s-a îndrăgostit“ - Băieșu
a găsi rezolvări verosimile și deloc
simpliste ori conjuncturale fiecăruia
dintre personaje, propunînd altele ce,
de altminteri, erau implicate în rela-
tare. Întreaga piesă dezvoltă un joc
dublu: al aluziei adulterine caricatu-
rizate chiar sub aparența unui interes
obștesc (vecina este sindicalistă, dar și
posibilă înlocuitoare a soției) și al
durerii reale pricinuite copiilor și
sotului.

Revenind, mama curmă tot jocul
acesta, pe de o parte, peiorativ, pe
de alta îngăduitor cu suspiciunile.
Reală și totuși simbolică, înțelegerea
femeii produce un metodic și inflexibil
examen de conștiință. Nu trebuie să
minimizăm formularea noastră. Abi-
li și sinuoasă, incrincentată și totuși
tandru, nu lipsită de poezie și nici de
umor, prezenta mamei e cu altă mai
turbătoare cu cit ea vine să țere și

să înțeleagă totul, să lase casa și copiii
în bună stare morală. Infinită și ce-
lestă, publicită cu moartea. Există în
piesă o sete de viață și, cit de spi-
ritualizată, ea transpore la mai toate
personajele. Poate și prin dualitatea,
care este, în ultimă instanță, a dico-
toniei viață-moarte, lucrarea se așază
făcînd în bătaia cosmosului arge-
zian.
Dar să nu întîzim, deși am face-o
pe drept, asupra materiei dramatice
care, oricît de substantială, se cîstește
totuși după codurile vizuale, scenice.
Regizorul George Rațel pe-a ajutat
să nu ne grăbim cu presupusul în le-
gătură cu situația femeii atîșe de o
boală necruțătoare. Pudoarea creează o
lentoare, o cîrpare nu o dată apășă-
toare. Ambianța trimite, prin aluzia
livrescă - decorul e marcat de repro-
ducerea alezoriei botticelliene „Prima-
vara“ - la tema antică, Primăvara ia,
în înfățișarea Gildei Marinescu (So-
ția), chipul melancolic, interiorizat,
obosit al unei muribunde îndrăgostite
de viață și de oameni. Nevoia de ade-
văr a personajului tragic echivalează cu
o împăcare.

Poarte bine a gîndit regizorul, des-
gur, cu riscul inevitabil al monotonei,
aducerea celorlalți în bătaia de lumină
a conștiinței din clipa supremă. Asa
Joacă de pildă, Margareta Pogonai, cu
o presimțire stranie, vagă însă. La fel,
tinăra actriță - căci nu numai puțină
vreme care o mai desparte de absol-
vire pe încă studenta Mirela Gorea,
capăt de alți al noii serii „latetiste“ -
nu de dreptul să o numim astfel cu o
simceritate totală. Lingă ea, Mircea
Jida, în Logodnicul. Și tot ceilalți.

Ioan Lazăr

film

Firesc, despre tinerețe

Cu colaborarea scenaristului Constan-
tin Stoiacu, rezizorul Andrei Cătălin
Băleanu realizează în E ați de aproape
fericire, tema filmului său de debut
- Muntele așens; desi mediul și ter-
menii acțiunii sint altele, este vorba și
aici de tineri care „lau viața de la în-
ceput“, preferînd să trăiască pe cont
propriu, refuzînd o existență prefăbi-
cată pregătită de părinți sau de oare-
cari binevoitori. Nu numai tema, dar
și maniera de a face film a lui Andrei
Cătălin Băleanu este caracteristică rez-
izorilor din ultima generație al căror
efort colectiv se îndreaptă spre detro-
narea convenției în favoarea firescului,
a gestului cotidian spre convertirea
dramaticului în epic. E ați de aproape
fericirea dovedeste un element estic de
profesionalitate, personalitatea rez-
izorului cristalizîndu-se în tonurile unui
umor blînd, a unei ironii controlate cu
generozitate.

Saltul din convenție în cotidian, renun-
țarea la „teatral“ și la dramele „fă-
cute“ este, fără îndoială, un pas înainte
pentru filmul nostru. „Viața este mai
întîi frumoasă, și apoi devine adevăra-
tă.“ spune unul din personajele fil-
mului - cuvinte care cuprind nu nu-
mai o părere despre viață, ci și teza
acestei maniere de a face film. Con-
stantin Stoiacu, prezentă activă în viața
noastră cinematografică din ultimii ani,
își construiește și el scenariul preocu-
pat mai mult de firescul personajelor și
situațiilor pe care le creează, decît de
formula morală pe care vrea să o co-
munică. Rezultatul ne dezvăluie însă,
pe lîngă callitățile estizate astfel, și
limitele acestei teze estetice, căci di-
luarea conflictului de drazul „adevăr-
tă de viață“ nu poate merge pînă la
alterarea legilor „dramaticului“ fără
permeția căderii în banal, într-o anu-

me „superficialitate voloasă“ în care
preocuparea pentru stinduri și senti-
mente anonime face ca filmul să în-
piardă uneori din interes, bîrînd a fi
mai curînd indiscretie amestec în viața
particulară a unor oameni. Este foarte
adevărat că viața unor oameni se con-
sumă inexpressiv chiar în momentele
sale cele mai importante, dar acest „a-
devăr de viață“ nu este totuși cu
adevărul artistic căci fără expresivie-
tate, arta nu emocioanează, nu convin-
ge... Cei doi eroi ai filmului E ați de
aproape fericire seamănă foarte mult
cu alți tineri din zilele noastre dar,
dacă îl recunoaștem în trăsăturile lor
particulare. În viața lor de fiecare zi,
tribulările lor sentimentale nu ne ajută
să-i înțelegem mai bine.

Aceasta este poate și, cauza pentru
care personajele din planul doi, de la
care nu eram indeobște decît o pre-
zență firească, să fie și cele mai reali-
zate. O foarte bună echipă de actori
tineri acoperă aceste roluri și îi amî-
nează în ordinea preferențelor: Alexan-
dru Georgescu, Constantin Diplan,
Gheorghe Visu și Rodica Nezeza. Al-
bert Kitzl, interpretul rolului princi-
pal, își definește precis personajul din
punct de vedere actoricesc deși, ca „e-
rou“, filmul nu-i oferă prilejul acestei
definiții; Diana Lucescu însă, care ar
fi putut să fie cheia întregului edifi-
ciu, mi s-a părut placidă, avansînd
foarte puțin din proprie inițiativă pen-
tru a clarifica brustele schimbări de
atitudine ale eroinei.
E ați de aproape fericirea rămîne
totuși un film plăcut, tonic, fluminat
interior de o sinceritate nepofăcîntă.

Nicolae Mateescu

televiziune

„Lumea nouă“

Nu voi uita acest film. Mai întîi
pentru lumina lui blîndă, lumina care
învalvule pămîntul și apele filmului,
cerul și iarba, oamenii și copaci, lu-
mina fantastică, înfînt de pură, lu-
mina care izvorăște, nînge și se revar-
ză din toate părțile, lumina albă stră-
lucitoare, lumina esențială. Karl-Oscar,
Christine, Robert, Ulrich și ceilalți se
mişcă, trăiesc, se bucură, plîng, iubesc
și mor în lumină; ei aluneacă, înoată
și se înalță în lumină. Chipurile lor:
fața oasoasă a lui Karl-Oscar (Max von
Sydow), obrazul frumos, fără vîrstă al
Christinei (Liv Ullmann), chipul lui Ro-
bert, sint alctuite din lumină; și cînd
trece printre copaci, prin griu, pe mar-
ginea rîului sau în semiobscuritatea
casei de birne ei împăștie lumină, ca
niste aștri cu lumină proprie. Nu voi
uita acest film pentru puterea cu care
ne face să simțim viteza fantastică a
timpului, marea lui trecere, căile de
nepătruns ale eternității. Simbolurile
sînt simple: anotimpurile vin și se
dădă iarba, pădurea, apele înfloreșc
și apoi se acoperă de zăpadă, anotimpu-
rile se roteșc amestec, anotimpuri, ză-
padă și flori, anotimpuri zăpadă și
flori; mișcarea urec, descrește și se
înnoiește în nemiscare. Cum spunem
simbolurile sînt simple, e vorba de po-
vestea unei familii de emigranți care
se luptă cu viața dar aripa necruță-
toare a timpului și a dificultăților de
tot felul i va înfrînge. O moșică
uriasă, lentă dar neiertătoare, se în-
vîrte deasupra capetelor celor doi,
Karl-Oscar și Christine, și ei se sting
începînd în lumină. Nu voi uita
acest film pentru delicata lui melan-
colie, pentru adîncia lui tristă, pentru
turbătorul final care pecheștiește
destinul celor care s-au smulși din pămî-
ntul patriei lor natale. Nu voi uita

acest film pentru fiecare din even-
tele sale. Lumina memorabilă: familia
Nelson cutreierînd Minnesota în cău-
tarea unor terenuri prielnice, securile
tăind carnea albă a lemnului pentru
prima oară. Christine tîind cu cuțitul
carnea rece a prîmîlui, peste prîns în
ritul din apropierea Karl-Oscar apăsînd
coarnele plugului rudimentar în lumina
străvezie a pădurii, Karl-Oscar în
lanul de griu, oosind, Karl-Oscar adu-
cînd triumfător vaca cumpărată cu atî-
tea sacrificii, Christine frîmîntînd
pine, Robert și prietenul său curînd
cartofi pe vasul care îl duce la Sf.
Louis, Christine spălîndu-și copilul și
îmiștie sale împăștînd în jur stropi
de aur, Karl-Oscar bîntînd drumurile
pădurii pînă la cel mai apropiat oraș
în asteptarea scrisorii din patrie,
Christine cumpărînd semințe de flori,
Karl-Oscar sîndînd mădul suedez, Ro-
bert și prietenul său rătăcind în deco-
rului halucinant și nisipurilor, Karl-
Oscar - surprins de furtuna de zăpa-
dă - despîncînd vaca în două și adă-
postînd copilul în pîntece - uluitoare,
teribilă scenă. Christina mușcind din
mărul suedez pe patul de moarte,
și se înnoiește în nemiscare. Cum spunem
simbolurile sînt simple, e vorba de po-
vestea unei familii de emigranți care
se luptă cu viața dar aripa necruță-
toare a timpului și a dificultăților de
tot felul i va înfrînge. O moșică
uriasă, lentă dar neiertătoare, se în-
vîrte deasupra capetelor celor doi,
Karl-Oscar și Christine, și ei se sting
începînd în lumină. Nu voi uita
acest film pentru delicata lui melan-
colie, pentru adîncia lui tristă, pentru
turbătorul final care pecheștiește
destinul celor care s-au smulși din pămî-
ntul patriei lor natale. Nu voi uita

Mircea Florin Șandru

Frumusețea pe care numai o fîntă vie, mai exact numai o femela îi-o poate dăru. Adică Antoaneta.

— Ce faci, nea Tuzlea, îi auzi el vocca.
Femeia îi zîmbea.
— Bine mulțumesc. Da, tu ?
— Bine și io.
— So oprise în fața lui, Suridea cu toată figura. Părea bucurătoare să-l vadă.
— Lucrezi de după-amiază ? spuse Antoaneta.
— Ihi...
— Io abia săptămîna aflată o să fiu în schimb de după-amiază...
— Ce-ți face băiatul ? se interesă Grigore.
— Bine. L-ai văzut ? E mare acum. Să nu-l deochi.
— Și bărbatu ?
— Cu munca, ce să faci ? A fost bolnav. A făcut o ezemă de la piramidoanele alea cu care umblă. Sau naiba știe. Da s-a vindecat. Acu e bine.

O clipă tăcure, apoi Antoaneta întrebă :
— Pă cine așteptai, nea Tuzlea ?
— Io ? N-astept pe nimeni, răspunde el.
— Te-am mai văzut, surise ca amechereste cu înțeles. Te-am mai văzut. Cine e ?
— Cine e ?
— Bine, nea..., conveni Antoaneta. Dacă nu vrei să zici, nu te obligă nimeni. Da mi-ai pare bine...
— Ce ?
— Să te văd adunat, răspunde femeia. Să te văd adunat. Nu se poate să rămîi mereu așa, singur...
— Ce ? Să mă-nsoț ? Cine să mă ia ? Incercă el să glumească.

— Cum să nu te ia, nea Tuzlea ? Spune-mi mie nume care-i ai, și dacă n-oi face-o io să umble după mata cu limba acasă... Păi om ca matal, se mai găsește ?
— Ce vorbești ? spuse Tuzlea. Da de unde știi tu cum sînt io ?
— Da cine nu te știe ? replică femeia zîmbind căld. Toată lumea te știe.
Tuzlea renunță să răspundă la această afirmație a Antoanetei. Apoi, ca împins de un duh rău, spuse :
— Da da ce nu mă țel tu ?
Zîmbea dinadins cu nerusinare, vrînd să dea întrebării înfățișarea unei glume — dar și...
Antoaneta îi privi puțin cercetătoare, fără să înceteze însă să zîmbească.

— Te-ai lua, nea Tuzlea, te-ai lua. Da n-am avut noroc. M-am măritat înainte de-a te cunoaște pe matal.
— Și ce ? spuse el, continuîndu-și jocul început. Și ce dacă ? Dacă vrei, vino cu mine... Antoaneta încetă să zîmbească.
— Poate că ai dreptate, spuse ea. Poate că nu te cunoaște oamenii prea bine...
— Te-ai supărat, înțeleg Grigore. Nu te supăra, măi fată. Nu te supăra. Am gînat și io. Și-a dusul dă bătrîn ca să...
Privirea femeii se lumină din nou, însorită.
— Da, zău, nea Tuzlea... rosti ea. Să ști că dacă te-ai hotărî. Spune-mi nume care-i ai, și io cu mina mea îți-o dau dă nevastă. Nu ezită să-mi reziste.

DAN BĂNCĂLA :
Sicilic
(Din expoziția deschisă la Simezo)

— Te cred, surise Tuzlea.
— El, am picat, spuse ea.
— La revedere, spuse Tuzlea.
Antoaneta se întoarse cu spatele și se îndepărtă cîțiva pași. Apoi, ca și cum și-ar fi amintit ceva, se întoarse și-i făcu semn să se apropie.
Doamne, ce frumoasă e, gîndi Grigore în timp ce se îndreptă către ea.
— Nea Tuzlea, spuse Antoaneta, aș vrea să te rog ceva.
— Spune, fată, spune.
— Auzi... — Antoaneta povăi. Auzi... Știi ce te rog ? Să îți steni la cin' te uit. Să nu-ți faci rău. Da nici mata să nu faci rău...
Tuzlea plecă privirea. Vorba ambiguă a femeii îi punea pe gînduri. Antoaneta, desigur, observase că el se ținea după ea... Și acum, cu îngăduință și milă — decumdată cu îngăduință și milă — încerca să-l avertizeze... I se făcu rusine.

— Of, Doamne, fată parcă fără legătură Antoaneta. Mi-i așa că s-a frumoasă anemonele asta ?
Grigore Tuzlea privi către florile din micul spațiu verde amenajat și îngrijit, aflat în fața ferestrelor directiei. Și dintr-odată, simți nevoia să fugă. S-o părăsească pe Antoaneta în mijlocul drumului. Prea se băgase în sufletul lui, mizeria dracului !
Ridică privirea cu intenția de a rosti ceva tuzlească. Ceva horat. Ceva care să doară... Ce frumoasă e, își spuse el, însă miuit. Ce frumoasă ! Și-mi arată anemonele ! Anemonele asto frumoase și ele ! Ce frumoase e, Doamne, că-mi arată anemonele !
Morăna : un salut și te îndepărtă. Intră în secție și apoi la vestier. Se dezbracă și-si puse sacocheta. Apoi se îndreptă spre raboza la care, Miru, schimbul lui, tocmai termina de făcut masa pentru profii complicat. Miru, ca și el, avea categoria a șaptea. Muzicieri buni, amindoi. Oamenii cărora le plăcea să muncească pe lucruri complicate, fine, care cereau inteligență și măiestrie.
— Ce mi, spuse Miru după ce se salutară. Ce zici d-asta ?
— Miru, răspunde Tuzlea, luînd în mînă deosebit o cutie. Făcui... făcui el. Păi țelă crede că peștingu-i vioară ?
— Și ce ? făcu Miru.
Apoi Miru își strîmbă bucurile și plecă, iar Tuzlea începu să se pregătească pentru ziua care, deși era după-amiază, abia începuse.

— Asta-i e strochetic, spuse ea în cele din urmă. E violent rafinat. E supra-violent.
— Aștept să-ți cazi la picioare, spuse el.
— Alexandru se ridică repede. Părea că se simțea înțeles. Ședea în fața lui. Alexandru ținea în mînă un bănuț de aur.
— Alexandru ? — Și a decedat, își spuse el. Femeia ajunge înșiși pe. Se aplecă. Își puse mîna pe umărul lui, întinzându-i la perni.
— Mă, rosti ea aproape cu rîsul în glas, mă, ești tu tu. Dar și tu ești ai meu cu totu. Așa, mă ?
— Serban e mare spre el și o îmbrățișă. Strîngînd astfel cîțiva secunde.
— Cum naiba să scot toate astea de pe tine, fără să rup rochia ? îl mormăi el în urechi.
— Răpă-n, răspunde el.
— Alexandru se ridică și o să-mi scuzi că stăi violent... Că arăvi banii... Nebun și violent... Alexandru se strîbse în el. Îi scuză pe gît. Apoi se ridică și se duse la baie să se debaroseze de demachaj, să se curețe. În urma ei rămase un vag mormăit de fard și haină neagră.
Căci se întoarse, era la fel ca înainte. În schimb de aproape că apară din pielea lui, străvezie, cu părul pieptănat și perlat, curat și gros-cant, pe umeri.
Simțea însă amintiri că între el și strecurase stingerilor ceva îndolimit care îl desprinsă, îl ținea la distanță și îl făcea să se simtă...
— Alexandru în spate, tremurî și cald. Se aplecă. Îl desmișcă. Îl strîmbă. Căci să fie mîncărit. Îl mîngieie și ea. Devenită dragăstosă. Reușea să alunge fîrta de instruire care pusese stăpînire pe el.
Înainte de culcare, mai blînd un sur de roși preparat după aceeași rețetă.

— Nu știu cum, spuse el privind paharul cu lichid cărămiziu, mai simt că pe o poiziție subțire de glumă. Dacă se rupe ?
— Îți ridică ochii spre ea.
Alexandru îi strîmbă încurajator. Și cu oarecare indiferență. — Părea sigur pe sine.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

e mai bine așa. Că ce, să nu mai putem respira unul de altul ?
— Păi nu era destul de mare casa ai ? Că puteai să-ntorci masina-n ea.
— Așa era. Da cu al meu, ce nu poa' să se miste... Să vezi cum am tăiat ușile-aici, în bloc, să-npăcă crăciunilor.
— Un' te-ai mutat ?
— Noi în blocul de la Perla, ei în Floreasca. Fiecare-n cite două camere.
— Cum, măi s-ai lăsat voi casa aia pentru două de două, și la bloc ?
— Am lăsat-o, ce să facem ? Bun, mi-a luat-o de nevastă, i-am făcut nuntă, i-am dat cite cele. Numai televizorul nu l-am dat. Că al meu ce să faci toată ziua, se uită și el la televizor, nu ? Da nu vine, cînd a intrat în-afară, aia mică și-moi zice e mamă, mămicuțo, știți cit e prima rată la un televizor ? Sase sute, zice... Le-am dat opt, că mai era nu știu ce.
— Lasă tu astea, și zi cum e cu fata. Intervine din nou Mariana.
— Păi cum să fie, uite-asa o burță are. Că-ăia micu, de ea la țară. La nouă luni, tac-pac copil, nu ? Că i-am și zis ei, bine, mamă, fata mamiu, nu puteai și tu să te feresti ? Ce să mă feresc, mamă, zice.
Redacția se zgudue de risul tuturor. E nemăpomenită Georgeta asta !

— Te cred, surise Tuzlea.
— El, am picat, spuse ea.
— La revedere, spuse Tuzlea.
Antoaneta se întoarse cu spatele și se îndepărtă cîțiva pași. Apoi, ca și cum și-ar fi amintit ceva, se întoarse și-i făcu semn să se apropie.
Doamne, ce frumoasă e, gîndi Grigore în timp ce se îndreptă către ea.
— Nea Tuzlea, spuse Antoaneta, aș vrea să te rog ceva.
— Spune, fată, spune.
— Auzi... — Antoaneta povăi. Auzi... Știi ce te rog ? Să îți steni la cin' te uit. Să nu-ți faci rău. Da nici mata să nu faci rău...
Tuzlea plecă privirea. Vorba ambiguă a femeii îi punea pe gînduri. Antoaneta, desigur, observase că el se ținea după ea... Și acum, cu îngăduință și milă — decumdată cu îngăduință și milă — încerca să-l avertizeze... I se făcu rusine.

— Of, Doamne, fată parcă fără legătură Antoaneta. Mi-i așa că s-a frumoasă anemonele asta ?
Grigore Tuzlea privi către florile din micul spațiu verde amenajat și îngrijit, aflat în fața ferestrelor directiei. Și dintr-odată, simți nevoia să fugă. S-o părăsească pe Antoaneta în mijlocul drumului. Prea se băgase în sufletul lui, mizeria dracului !
Ridică privirea cu intenția de a rosti ceva tuzlească. Ceva horat. Ceva care să doară... Ce frumoasă e, își spuse el, însă miuit. Ce frumoasă ! Și-mi arată anemonele ! Anemonele asto frumoase și ele ! Ce frumoase e, Doamne, că-mi arată anemonele !
Morăna : un salut și te îndepărtă. Intră în secție și apoi la vestier. Se dezbracă și-si puse sacocheta. Apoi se îndreptă spre raboza la care, Miru, schimbul lui, tocmai termina de făcut masa pentru profii complicat. Miru, ca și el, avea categoria a șaptea. Muzicieri buni, amindoi. Oamenii cărora le plăcea să muncească pe lucruri complicate, fine, care cereau inteligență și măiestrie.
— Ce mi, spuse Miru după ce se salutară. Ce zici d-asta ?
— Miru, răspunde Tuzlea, luînd în mînă deosebit o cutie. Făcui... făcui el. Păi țelă crede că peștingu-i vioară ?
— Și ce ? făcu Miru.
Apoi Miru își strîmbă bucurile și plecă, iar Tuzlea începu să se pregătească pentru ziua care, deși era după-amiază, abia începuse.

— Asta-i e strochetic, spuse ea în cele din urmă. E violent rafinat. E supra-violent.
— Aștept să-ți cazi la picioare, spuse el.
— Alexandru se ridică repede. Părea că se simțea înțeles. Ședea în fața lui. Alexandru ținea în mînă un bănuț de aur.
— Alexandru ? — Și a decedat, își spuse el. Femeia ajunge înșiși pe. Se aplecă. Își puse mîna pe umărul lui, întinzându-i la perni.
— Mă, rosti ea aproape cu rîsul în glas, mă, ești tu tu. Dar și tu ești ai meu cu totu. Așa, mă ?
— Serban e mare spre el și o îmbrățișă. Strîngînd astfel cîțiva secunde.
— Cum naiba să scot toate astea de pe tine, fără să rup rochia ? îl mormăi el în urechi.
— Răpă-n, răspunde el.
— Alexandru se ridică și o să-mi scuzi că stăi violent... Că arăvi banii... Nebun și violent... Alexandru se strîbse în el. Îi scuză pe gît. Apoi se ridică și se duse la baie să se debaroseze de demachaj, să se curețe. În urma ei rămase un vag mormăit de fard și haină neagră.
Căci se întoarse, era la fel ca înainte. În schimb de aproape că apară din pielea lui, străvezie, cu părul pieptănat și perlat, curat și gros-cant, pe umeri.
Simțea însă amintiri că între el și strecurase stingerilor ceva îndolimit care îl desprinsă, îl ținea la distanță și îl făcea să se simtă...
— Alexandru în spate, tremurî și cald. Se aplecă. Îl desmișcă. Îl strîmbă. Căci să fie mîncărit. Îl mîngieie și ea. Devenită dragăstosă. Reușea să alunge fîrta de instruire care pusese stăpînire pe el.
Înainte de culcare, mai blînd un sur de roși preparat după aceeași rețetă.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

— Si-asa că acum am rămas cu o mie șapte sute de lei rată la C.A.R., pină la anul, plus două sute și ceva televizorul, cu două chiri, și mai face și asta un copil.
— Dacă n-oi fi dot.
— Pușchea ! Că mi-e zis doctorii că cheștia asta. E-n stare ! Așa că cu mai un altceva de făcut decît să rid. Merg pe stradă, și cînd văd un copil, rid. Dacă o să mă vedeti, să știți... A, bine că te văd ! — se adresase Georgeta unei băieșii înalt și slăb, albaștru de ochi, care tocmai intră pe ușă. Dorule ! Numai de la tine mi se trage. Că tu ești fîntînă numără una. Că tu taci. Și cu osemni care tac, nu știu să mă port. Cu-ăia care vorbește, ură, injură, cu-ăia știu. Da cu tine... Numai de la tine mi se trage observabile asta pe decupaj, mi ? Zi că nu, fîi-ar stîlu-ai dracului, că mă puseși să muncesc de să-mi iasă ochii.
— Nu îți-am spus eu toate astea ? zice Doru clipind smechereste din ochi.
— Cînd mi le-ai spus ?
— Înainte, pe scenariu. Nu îți-am spus ce te-ai fie-n decupaj ?
— Mi-ai zis tu asta ? Neseriosule. La lectură, că face bine la scoarță. Ce-ai uitat că nu-mi ai văzut de două luni ? Da oricum, acum e bine. Am făcut toate aica.
Se uită la ceas.

marius robescu

Înflorind

Patima care te silea să-ți întinzi brațul doar ca să-l rețezi într-o clipită s-a rupt ca un zmeu de hîrtie gol e acum cubul ei zvircolit
cu mîhnire ascuțit versul ce vibrează ca o sulțigă lungă înfiptă în țîntă s-a tras linia de adunare s-a făcut plata — iată înflorind destinul cînd chinul a amorțit.

un copac modern își deschide scoarța trăgînd de fermoar
mare înduntul gurii mele crește un cuvînt de răzbanare
se va rostogoli curînd pe asfalt ca un ou de mîrgear.

Ploaia

Cîteva picături de ploaie făcînd aceluși proclamați dărebana pe suprafața încordată a meningetului
(înviplerea cu un cuțit stîrb ne vindecă de iluzii cum se curăță peștii de solzi)
e pietricică azvîrlită în geom cu obliștate băștănescă printre crenele poartă — tăcerea — și din nou e pietricică azvîrlită în geom
(o fest breziță brusc e clipă de demult le umbra căneia semnalism ca o șopîrlă)
semnalul unei întîlniri de dragoste brate bîlbînd la ferocitate deschisă și sîrnatul buzelor amestecat cu gustul ploii
(carnea umeriilor rece din ce în ce mai rece cu vîșnișe vindute în copuri diminețoși).

Definiție

Poemul sine și se frînge în coasta lumii ca o lamă de pumnal lîsînd în urmă o traiectorie sculptoare poemul ar vrea totdeauna să ucidă levitura lui nu o niciodată moartea.

Visul rău

al Domnului Tudor
Visul cum calul de sub mine întinde capul lung spre mine și-mi mușcă cu dinți lungi și galbeni mine dreaptă care-i ține frîul bine
oh pe umplu de singu frîul și îmi căzu din deget unghia cea de aur — din botul lui lupîndu-mă să scap mi se pînea că mă înghite o fighionă de balaur
visul cum calul de sub mine mă roade și certîndu-l din pîntin și din brîncă neaptea din urmă nu prîndea lîngă o cruce de fîntînă — visul cum calul mă mîncîcă.

Un om

Un om cîtește într-o oră munca mea de trei ani de zile locom, riscă numai să i se inflameze căile respiratorii
dîm pricina prafului cosmic
el stă comod cu picioarele încrucișate pe o leasă vastă la mare eu singur foață-n foață cu valurile eu injecter în venă amurgul brut
omul acela citește și asimilează (căci mai are destul loc sub piele atîlul nu s-or fi apucat de lectură) eu care am scris îmi sorb patetic tainul din masca de oxigen
el scribe de sîrnatul meu poate erind să-și înnoiască obrazul dimineața cu lama de ras
în schimb eu care am scris orbit timporeșc zile în șir un prosop umezit să-mi ocrotesc ploapela arse.

Parabola pietrei

Mincam mere dulci beam țuică tare și priveam noaptea culcați pe spate și cu o braț învîrtoare după amiază de voră într-un cîmîr
în jur nu erau morți nici vii erau numai pietre și plante și — de la începutul lumii — absența cuiva meru proaspăt
și ca să înțelegi mai bine pușină apă în pumni și-am țarnat apoi.

Petrekerile toamnei

Adulți pe scaldă în diminețoși țirde de octombrie
eu vîrînd de la balconule lor legîrșia astupîndu-și narile cu o mîină cu căneală suplicînd oerul dens să-i lase să breacă
încetea pășesc legînat pe hunda oceanului și crangule ascotele clipocesc în urechi iar copul femeilor se preface instantaneu într-o frumoasă, brează crîmăntă
nesuferință înconștientă a toamnei ! într-un cîmîr vîrșinșe oasale părintelui meu dezgropate la soare strălucesc ca un serviciu de porțelan pentru ceci.
din mîrșinșia cineva moșie în mîiere o pensulă

Lebăda netulburată

Mă duceam să vizitez un prieten bolnav în agonie (spiritul lui pur nu mai răbda să întirzie pe saltucua de paie putrezite la corpului lui) călătoream noaptea în tren cu fruntea sprijinită de fereastra vagonului și traversînd un pod mi s-a părut că văd jos pe ingusta lucire de apă o lebădă
nu-ți este frică în timp ce făptuiști trufașă ființă — am șoptit — abia cînd privești în urmă pierzi orice-nțeles (pe vremuri celui condamnat la tortură i se dădea să înghită o panglică lungă spre a-i fi trasă înapoi afară din trup) o rolă de film desfășurîndu-se cu violență în mîrșinșia noastre iată amintirile pină la ultima suflare
n-aș fi crezut că trenul întoarcerii mă mai așteaptă brume se-asteptarea prin stații între ține cu o plășă de sîrmă peste celerității cu lampioane
iar sub ped lebăda vieșea netulburată pe panglica însingurată de oțel în fiecă clipă acoperind cu pieptul învlt o altă imagine a vieții cu care nu se va mai întîlni niciodată.

radio
m
Vremea odihnei după frumosul drum.
Fără nici o îndoișă, drumul pe deal și drumul pe cîmpie, drumul prin păduri și văi (vare cînd căia frunza încărcată de soare), drumul acela aerevoios și frumos merită întreaga noastră osteneală. Nici măcar nu mă tem să-mi imaginez un călător cu un cal tot zbîrnînd ca gîndul și ca vîntul și văi, ce rău îmi pare că acel călător e numai rodul inchipuirii mele !
Dar oricît de frumoasă ar fi cărarea muntelui, oricît de albaștri ochii sălciei, după călătoria în natură simțim nevoia odihnei. Și vine vremea odihnei pe care o cerem nu oricum ci împodobită și calmă ca o floare cu o sinură petală. Trebuie să facem, în timpul petrecut noi pe lume, loc și odihnei.
Am auzit atîtea despre muzica folk încît îmi zîmbea capul ca un cub de vîșpi. Ea că e plăcîștoare ba că e minunată ba că e admirabilă, ba că e sublimă, ba că e monotonă, ba... Ei, bine, nu ! Refuz aceste cumblite, dese la extremă, false atribute roșite de guri exaltate sau înscrise. Muzica folk odihnește. Ea luminează și mai tare încaperea în care muncim, ea ne-lege masa noastră de scris după ce ne-am ridicat de la ea, într-o binefăcătoare răcoare pe care timpurile noastre infierbîntate nu o știu. Muzica folk este calma legănare a valurilor după furtună și duce cu sine sufletul nostru adesea ostent. Programul III (excellent alcătuit meru, iată că se poate și bine meru) a transmis și o emisiune de muzică folk. Dar, meru eaceși povești : cine a alcătuit emisiunea, cine sint interpretii melodilor, cum se

plastică
p
Vechi maestri europeni
Apariția acum cîțiva ani în românește a lucrării Teofan Grecu și șosala sa, pune pentru prima dată în contact publicul nostru cu numele lui Victor Lazarev. Publicarea de către Editura „Meridiane”, a ciclului de studii reunite de autor sub titlul Vechi maestri europeni (3 volume bogat ilustrate), lărgeste perspectiva cititorului asupra orizontului de preocupări al unui cercetător interesat mai ales de acele aspecte ale fenomenului artistic ce relevă interdependența și conexiunile care pot fi cu ușurință trecute cu vederea atunci cînd nevoii întoarcere de clarificare i se substituie mezdolozie rigidă. Aplecîndu-se asupra istoriei artei, Victor Lazarev a reușit să rămînă — performanță pe care nu se poate spune că au realizat-o prea mulți colegii de brînsă — un veritabil istoric al culturii. Istoria artei bizantine a cărei versiune românească (3 vol.) se află în pregătire — la aceeași Editură „Meridiane” — a întins numeroase puncte de legătură între universuri artistice tratate de regulă separat și considerate, nu o dată, divergente.
Cel douăzeci de maestri a căror operă face obiectul incursiunilor analitice întreprinse în Vechi maestri europeni sint personalități-cheie pentru descifrarea direcțiilor majore ale dezvoltării artei europene pe parcursul a peste trei secole. O atenție deosebită se acordă operelor lui Duccio di Buonisegna și lui Giotto. Primul interesează, firește, ca exponent al culturii figurative sîneze în care se topește într-o formulare originală influxurile artei bizantine conjugate cu stilistica goticului. Nostalgia după trecut — arată Lazarev într-o formulare ce ar putea să mai provoace încă perplexități în lumea exegetilor — încutează forțele lui Duccio, împingîndu-l „pe același drum al tradiționalismului pe care îl împingea și pe gibelinii sînezi”. Punctul de plecare de egalitate conservatorismului artistic cu cel de natură politică, Lazarev lărgeste brusc aria de investigație a istoricului de artă, pentru care obligatorie este, în schimbarea unui tablou coerent al fenomenului artistic, descifrarea liniilor-forță ale evoluției. De aceea zăbovește atît asupra semni-ficțiilor pe planul moralei a artei lui Giotto, de aceea în examinarea picturii lui Piero della Francesca acordă atîtă importanță științei quattrocentiste despre numere și proporții și luptei sustinute „cu influențele străine spiritului ei empiric”, căci numărul, observă Lazarev, „trebuia eliberat din capivitate simbolică și transformat în expresia legilor immanente ale naturii” (f. p. 88). La Antonello îl interesează, firește, asimilarea elementelor culturii artistice nord-europene, la Giovanni Bellini raportul cu umanismul venețian și în special cu științele naturale ce ar fi stimulul „interesul artistului pentru o cercetare mai atentă a lumii reale”.
Studiile din Vechi maestri europeni sint veritabile micro-monografii centrate în jurul unei idei generatoare căci fostul director adjunct al galeriei „Puskin” a avut obsesia nobilă a sensului actului de investigație istorică. Excelenta traducere și substanțialul cuvînt înainte al lui Vasile Florea, usurează contactul cu o operă devenită de acum de referință.
Grigore Arbore

muzică
m
Muzică prospectivă
Cam în ultimele trei decenii și-a făcut loc în practica de concert sau de înregistrare un nou tip de muzică, adică deosebit, în finalitatea sa, este rațiunea sa de existență, de opera de artă muzicală cu accepțiune istoric-moștenită. Cînd acumulările de limbaj au făcut rîzibile toate tabu-urile stilistice, cînd s-a văzut că se poate face muzică excludînd, pe cit posibil, orice repetiție, sau din contra, să se cîlădească tot atît de bine, mai nou, o existență sonoră de cîteva zeci de minute numai și numai prin repetarea unei mici celule melodico-armonice, toată această fereastră brusc deschisă, mult mai largă decît s-au deschis vreo dată ferestrele muzicii, a făcut să apară o muzică de sondaj, o muzică-pilot, sau muzică pentru studierea muzicii. Rolul ei este de a testa. Ea imaginează diferite moduri de a face muzică, sau diferite obiecte sonore capabile să fie material muzical și le verifică pertinente. A fost numită adesea muzică experimentală, dar a căsătit denumire o scoate de fapt din sfera artei, pentru că experimental se repetă identic, atunci cînd condițiile sint identice. Or, despre așa ceva nu poate fi vorba în estetică. Pentru a ne menține în cîmpul estetic, dar a deosebi totuși fenomenul, în funcție și țel, de opera tradițională, preferăm s-o numim muzică prospectivă.
Muzicii prospectivă îi este caracteristică gîndirea deductivă. Este acum și momentul unei alternanțe istorice, Muzica prerenașcentistă și renașcentistă a funcționat după principii deductive, de la general la particular. Barocul, clasicismul, romantismul au dat tot mai mult prioritate amănuntului, cu putere de a răsturna sensul întregului. Raționamentul compozitist

Poezia feminină

II
 Poezie rece, conceptualizantă, de o reflexivitate totuși grațioasă face **Doina Stirescu** (Ploaie de simbur, Ed. C.R., 1975; Vinătorea de timp, Ed. Eminescu, 1978), nemulțumită și ea de condiția lirică viscerală. Poeta vorbește, în sensul lui Philippi, de **Sufletul timpului**, de iubire ca de un „arhitect divin al lumii”, de **fulgere globulare** și de libertatea unui „cer mai mare”. Cerele ideii, desigur, arcută deasupra lumii elementare a simțurilor. Privirea trece prin lucruri și caută simburile esențiale, simbol al universului interior, germinativ, nemeș. Contemplarea unui măr dulce gîndit spre „tăcerea încarnată” a nucleului ascuns, cavou (ca la Ion Barbu) și leagăn în același timp al creației viitoare. Poemul este coerent și discursiv, golit de orice sensibilitate mai puternică, cu o imaginație potolită, orientată de la început spre o unică idee: „Casa lui e o peșteră adîncă / O galerie singur și-a rotit / Pînă în sala mare unde toate / Au un eou de simbur oprit // Acolo e tăcerea încarnată: / În mustri albe se vede adorm, / Nu pot să curgă. Frîntă, nemişcată / Colindă lacomia lor în somn. // Singurul drum al lui a fost să fie / Închis în hrana miezului de măr, / Văzduhul, izgonit, nu-l mai învie, / Să nu-l atingă-un țarm de adevăr... // Sî, apărât de lumii ca de-o povară / În pumnul-nfipt în zări nemuritoare, / Tăcut, în piatra moale înfășurat în terci, / Stă-n mijloc și nu vine din afară / Niemi să-l bată în pereții reci. // Nimeni nu vede simburul / Ce doare, / Mărul cînd urlă roșu după soarelui”.
 Nimic, aici și în celelalte versuri, din simbolismul senzorial al lui Anghel sau Pillat, natura este văzută ca o ierarchie de forme, parfumurile, culorile (evocate în câteva poeme) trimis în chip pragmatice la mecanica marelui univers. Poemul devine excesiv de grav și congestional din cauza noțiunii coplesitoare a tăcerii, îndepărtate emoții lirice. Doina Stirescu tuște riturile și, în imaginația ei, orice lucru este semn al unei ordine misterioase. Fragedul greier este o „faptură sacră și, exilat pe cer, devine simbolul unei lumi (și unei aspirații) de-a dreptul magice (Greierul)”. Tema poeziei este să-și piardă „riturile sacre”, fără de care existența ar deveni insuportabilă (**Comuniștii pămîntului**). Gîndul are o anumită finețe, deși versul este uneori confuz, în asociații improprie și cu un limbaj demonstrativ, lipsit de culoare. Tînăra poezie are ambiția să propună o arhitectură a universului (dorință înfrîntă la toți poeții vizionari), dar impresia mea este că lirismul ei nu este încă pregătit pentru această aventură.
 Poezia este mai substanțială atunci cînd, lepădînd aceste haine solemne, notează cu dintr-o stare de existență, închis în cubul de sare sau proiectat pe cerul unui mare concept, **greierul flinț** continuă, din fericire, să scoată micile, curajoase lui sunete, anunțînd că viața se manifestă și aici, în lumea înfrînteză. Înregistrînd-o, poezia capătă un sens mai firesc, ritmul ei intelectual se pune în acord cu ritmul unei sensibilități specifice. Original mi se pare, la Doina Stirescu, refuzul de a ieși dintr-o vîrstă a sensibilității infantile („sînt un copil-femeie-n cer rîmasă”; „o cupă fragedă de rouă”), tema de evoluție. În limbajul ei metaforic, asta înseamnă intruziunea în starea de simbur și frica de a deveni fruct. Fructul reprezintă o împlinire, o structurare, acceptarea integrală a unui destin și poezie, a unei înfrîngerii. Simburile este o stare de promisiune. Poemele sînt obsedate de această fatală trecere și, sugerînd-o, Doina Stirescu scrie versurile ei cele mai bune: „Și totuși, spun: voi mai petrece, o vreme în starea de simbur, pentru că nu știu / ce formă de fruct sînt / și, într-o noaptea mai viguros articulat: „E traversat prelungul eden al primăverii, / E vară. N-a-ving încă forma de fruct sîpînă. / E plin tînelul magic cu simbur mari

ce zboară / și șoapta vis a vieții cu gîndul se instrună. // în ce pămînt să cadă, sfîrșindu-se de sete, / flința mea de simbur, pe care-o poartă vîntul? / Cu ultima suflare, neodîndînd miresme, / zemosul, fructul tîndru, mi-l cere tot Cuvîntul!...”

Vinătorea de timp, volumul următor, trece peste starea de fruct și se instalează cu hotărîre în starea de concept. În primele versuri mai are vorba de **Sufletul timpului**, aici timpul apare gol și abstractizat, iar meditația poeziei devine mai ermetică. Odată cu timpul, apare ideea trecerii, a unei necunoscute vine („Coplesitor fosforesc-n timp vine”) și a năruirii de vis. O criză s-a petrecut, în afara cărții, poemele nu înregistrează decît coaja ei abstractă. Viața, iubirea sînt scrise cu majuscule, lirismul cărturăresc al lui Philippi atinge, aici o neașteptată (fa o tînără poezie) formă gnomică. Acele fundamentale ale existenței devin mituri înstrăinate, inaccesibile, elanurile vitale se purifică într-o măsură altă de mare încît erosul se dezleagă de orice determinare senzorială. **Dăruierea** (în forma ei brutală corporală) este tratată, în poezia Doina Stirescu, ca o temă de filozofie: „Unel iubiri bogate-am să mă dărui, / Să-mi nărui templul sterp cu idoli falși, / În miezul lucrurilor, adevărul / Un rege gol, și-n jurul-i toți sînt arși”.

Versurile încep să fie invadate de zeitățile eline, viața de arhetipură, timpul se gîndește de durată, iar sentimentele se retrag în noțiuni. Copilul-femeie a devenit un palid zeu care aruncă simburii peste un cîmp arat de înțelepții andri. Versul a cîștigat în siguranță, limbajul s-a purificat, dar ideea a pierdut încălătura ei subiectivă. Poemul devine la modul propriu un discurs corect, de o frumusețe strict formală, încîntînd înțelegerea de subtilități speculative: „Pe iarbă verde, pe lumina rară, mă jur să nu mai rabd, să mă mai doară / Cutează să stii singur, să stii bine, / de tine să te aperi, **CHIAȘ PRIN TINE!** // El și cu Timpul sînt ca doi dulci, / L-aș ține-n vis pe unul — ca pe-un frate, / Cînd celălalt se uită cu ochi rîi, / amenințînd cu teama grea de moarte // Și tot văd port credință, fiare roabe / ce-mi țineți gîtu-n colț, ca-n lemn de noapte...”
 Trecînd prea repede și prea devreme de la starea de simbur la starea de concept, Doina Stirescu, poezia de un talent notabil, a ocolit, repet, o stare fundamentală pentru poezie: contemplarea existenței în starea de fruct. Poemele ei, descarnate, ritualice au nevoie de această împlinire.

Invitație la umbra rodnică, unde încolesc misterele și se aud tăcerile fundamentale, descoperim în **versurile Marietei Nicolau** (Invitație la umbră, Ed. C.R., 1977), puse în chip aproape programatic sub protecția simbolurilor lui Blaga. Sunete de crengi încremenite, zbor de semine, căderi de ore răvășite, dimineți bolnave de singurătate, tipălit de pradă al privirilor jălă ce găsesc în poemele fragmentate și nostalgice ale autoarei, aflată, acum la o doua carte (prima, **Masculina, feminina**, C.R., 1973, cultivă o poezie senzorială deschisă spre miturile mari ale culturii). Ideile constituite o ramă pentru o confesiune elegiacă, tîndră și modestă, în poeme simpatice minore, unde iscodirea și somnul (teme esențiale, profunde filozofice la Blaga) sînt aduse pe terenul iubirii profane: „Am locuit în așteptare: / cum zboară și cum vrea să cînte / mina odihnită pe fața ta, / jocul greoi / al degetelor care vîd. / Am suit din pămînt / cu verdele primăverii / M-am oprit și ustat / cu spiciele grîului / Spre somnul meu mai aproape / am tratat în floarea suflării / puțului acoperit de ou. / M-am zvîrcolit în rosul merelor / care visa să dănuască / prin degetele toamnei”.

Eugen Simion

Pafta de aur (sec. XIV) descoperită la Curtea de Argeș

Gabriel Dimisianu

Urmare din pag. 1

nerația noastră care ne-a apărât și susținut în anii de început cînd cultivam povestirea scurtă. În vremea de porcă de cîine a studenției (cu siguranță că toți eram mai talentați în ale vîetii decît azi) am vrut să-i vind pe o sută de lei un porc cîștigat la zaruri pe-o uliță din Urziceni, dar a rezistat; am încercat să-i vind și niște penne pe care pusesem ochii la drum de seară, însă a declinat și cea de-a doua ofertă. Faptul pîrea cu totul de necrezut, fiindcă Dimisianu e singurul dintre brăileni care, cînd urcă la munte, îi e foame, nu sete. Dar tot îl era lui scris să-și întinece sufletul cu un păcat de piatră: în prima lună de facultate l-a invitat pe Nicolae Velea, la o bere (prozatorul din Căpăni de Argeș pe bînsă pînă atunci un strop de alcool), și din clipa aia, Velea salută cu plecăciuni zilele cînd înfloresc glicina, mincea macii Domnului și mai ales hameiul.

Gabriel își trăiește liniștea sau tristețea surzind. L-am văzut lovit pe negîndite și zîmbind prin rîni. Dacă mi-ar vinde jumătate din mustața uriașă, care-n nici-un caz nu-l face fioros, aș lucra din ea o pensulă cu care să colorez luna trecînd în stufurile toamnei. Verbul lui Dimisianu e drept și simplu. Nu-i place stilul tăios. I se pare că dacă te infurii, vorba se duce pe copcă. Puțin grec (o fi oare și puțin perfid?) eu îl cred născut pentru călătorii pe care-i e frică să le întreprindă singur. Dacă ar fi după el, ar sta tot timpul într-un golf mic, mărginit de doi portocali, gîndind la lumi utopice. Iubind tăcerea, îl supără acustica străzilor. Trăiește intens magnetismul intinării cu apele (al lui au părăsit Brăila ca să se mute la Constanța, lîngă fața mării) și e cu totul înapt pentru acțiuni spectaculoase. Umbra cu luntrea, neuzit, zile lungi, prin limanul lui cu ape dulci, neumflăte de vînt, iar cînd trage la munte îl place să citească numai cărți cu întâmplări zgometoase și turbulente.

Îl iubesc fără acoperire — dar Dimisianu rămîne, totuși, cum am zis, puțin grec și eu am văzut, la fața locului, că grecii mîncăna mai mulți miei decît toți lupii lumii, împreună.

FILOSOFIE ȘI CULTURĂ
Începuturile
artei medievale românești

rebuie să facem o distincție între **începuturile** artei românești medievale și cele care coincid cu procesul formării etnicității și existenței noastre istorice. Primul epocă îl aparține ceramica daco-romană sau proto-romană (de tipul culturii Dridu), arta metalelor practică îndeosebi de avari (cu numeroase piese de podoba din metal prețios), fibulele digitale și alte obiecte decorative de podoba, caracterizate printr-o măiestră execuție, ale primilor slavici și mai ales piesele aparținînd celebrului tezaur de la Pietroasa. Manifestările de artă ale lumii greco-romane tirzii (arhitectura, sculptura, pictura, mozaic) neamurile nomade de păstori și războinici le-au opus o artă în care predomină decorativul și ornamentalul (nu este întâmplător, de pildă, faptul că ornamentul a cunoscut cea mai deplină înflorire în arta arabă a evului mediu timpuriu și evoluat). Această împrejurare a dat naștere unei anume estetice vestimentare, a pieselor de podoba, a obiectelor din mediul familiar de viață și a artei animaliere, dar și unor meșteșuguri reputeate cum ar fi metalurgia bronzului, argintului și aurului, cu tehnici de prelucrare și ornamentare care au atins adevărate culmi de perfecțiune. Cel mai cunoscut, însumind deja o vastă bibliografie — în frunte cu monumentală lucrare a lui Odobescu — (aflat sub raport tehnic cit și din punct de vedere artistic) este tezaurul de la Pietroasa — un ansamblu unitar, estetic vorbind — cu o „funcție culturală, fiind poate de tezaurul unui centru religios” și atribuit de temeiuri istorice, arheologice, lingvistice și artistice, unor triburi gotice conduse de Alanarh. Pentru istoria comparată a culturilor arhaice, importante sînt analogiile stilistice ce se pot face între acest tezaur „reprezentativ pentru arta barbară de la sfîrșitul sec. al IV-lea și in-

cheiere a procesului de etnogenază românească. În planul artei apar noi temeruri și impulsuri de creație, noi modalități și zone de contact cu alte culturi. Chiar acolo unde linia de continuitate este mai evidentă — ca în arta decorativă și ornamentală — apar elemente noi cum ar fi motivele vegetale stilizate din arta maghiară (sub influențe persane postaslanice) care însă și-a asimilat mai întii „forme și tipuri deja cunoscute și prețuite de autohtonii”. În ansamblu, aceste veacuri de răscruce se caracterizează prin **eclectism** datorită interferenței și încrucișării a numeroase forme stilistice — de unde dificultatea și chiar imposibilitatea de a stabili tipuri stilistice pure, cercetarea limitîndu-se la identificarea unor elemente preponderente din repertoriul decorativ clasic-grec și roman, din cel bizantin sau iranian etc.

Descoperirile arheologice din Dobrogea — care a conservat mai adine și mai îndelung influențele bizantine — întregesc oarecum fără a epuiza tabloul a ceea ce putem și despre prefeudalismul sau primul ev mediu românesc. Este vorba de arhitectura religioasă sau laică și, îndeosebi de cele trei monumente — bisericile rupestre de la **Murfatlar**, ruinele edificiului **trăit de la Nicușel** și lăcașul de cult al unei așezări fortificate de la **Garvan** — toate datînd din secolele X—XII. Cel dintîi reprezintă un unicat al celei mai vechi cultură românești — integrîndu-se însă perioadei bizantine din istoria Dobrogei. Execuția acestor monumente — inclusiv decorarea pe pereții de cretă cuprinzînd simbolul crucii, reprezentări de animale fabuloase, precum și inscripțiile chirilice, galoglitice și runice — este frustă, primitivă, dar cu un fond simplită creștină și creștin, cu un program iconografic elementar al ortodoxiei bizantine, nu lipsite de „unel eocuri ale unor doctrine heterodoxe, ale unor interpretări apocrifice ale tradiției evanghelice...”

Cel de-al doilea monument, aparținînd unei comunități călugărești este singurul cunoscut pînă în prezent, construit după un plan din arhitectura balcano-bizantină a secolelor X—XII iar cel de al treilea era subordonat nevoilor de cult al unei cetăți-garnizoană militară de la periferia imperiului bizantin. În interiorul monumentului fusese omat cu o pictură decorativă așternută în tempera, cu motive florale și geometrice, cu o dominantă cromatică a galbenului, la roșul și albastrului...”

Arhitectura eclesiastică și cea militară, formele de artă antică și populară, greu de delimitat, în timpul acestor timpuri în aria culturii bizantine.
 Arta metalelor, a podobelor de bijuterie înregistrează de asemenea progrese atît în compoziție și rafinament vîndînd o mai bogată viață economică și spirituală, cit și prin posibilitățile de răspîndire, datorită mai ales locului influențelor politice și extinderii relațiilor comerciale în teritoriul balcanic și sud-est european. În afară de arta bijuteriului, o dezvoltare similară a cunoscut meșteșugul țesutului cu fir de aur și argint pe fond de mătase și argint, decor cu ornament spiralic. Centrul de tradiție și în același timp de polarizare a activităților de producere a unor fascinante frumuseți, menite să împodobească trupul și să ofere ochiului fîcîntare estetică pare să fi fost aceeași cetate Garvan sau atelea asemănătoare ca cea de la Pîrcăușul lui Soare care a jucat un rol strategic important fiind totodată ilustrativă pentru tehnica constructivă cea mai înaintată a vremii.
 În acest univers de cultură bizantină asimilînd diverse influențe orientale nu lipsea nici

Al. Tănase

Continuare în pag. a 8-a

I. A. E. I. TITU

O întreprindere prestigioasă

INTRODUCERE

Prestigiul unei întreprinderi se copătește mai ales prin calitatea produselor ce ies de pe banda de fabricație.
 Întreprinderea de aparataj electric de instalații Titu se poate mîndri cu un binemeritat prestigiu de care se bucură în rîndul beneficiarilor săi actuali.

Spuneam în reportajul trecut, în care-l promiteam pe acesta de față, că I.A.E.I. reprezintă pentru fiecare produs al ei o emblemă a calității, o garanție a calității tehnico-funcționale pe care le probează produsele ce poartă pe ele inscripțiile vocalele I.A.E.I.

Această garanție, a calității, o conferă și produselor despre care voi scrie mai jos, emblema ce este încrustată pe ele: I.A.E.I.
 Așadar, reporterul își permite o remarcă: I.A.E.I. — garanție a calității.
 I.A.E.I. — emblema prestigioasă.
 I.A.E.I. — firmă de prestigiu!

DIALOG

Dialogul recent cu directorul general al Întreprinderii de aparataj electric de instalații din Titu, inginerul **Andrei Costea**, a debutat pe marginea unor produse foarte solicitate de beneficiari.

Unul dintre acestea este **AUTOMATUL DE SCARĂ TRANZISTORIZAT**.

La întrebarea mea „La ce folosește și prin ce se distinge?”, directorul general **Andrei Costea** mi-a spus: „Automatul de scară tranzistorizat se folosește pentru instalațiile electrice care asigură iluminatul scîrilor. Ceea ce caracterizează produsul fabricat de noi este o robustețe în construcție. Aș mai adăuga faptul că automatul de scară tranzistorizat permite reglarea timpului de iluminare de la 1 la 3 minute”.

Dialogul cu inginerul **Andrei Costea** a continuat pe marginea altor produse pe care le vedeam părăsind banda de montaj și luînd drumul beneficiarilor.

Pe mine mă interesau caracteristicile tehnico-funcționale ale produselor, așa că discuția cu interlocutorul meu se axa în special pe această idee a calității produselor ce decurg din caracteristicile tehnico-funcționale excelente ale fiecărui produs în parte.

Astfel, **INTRERUPĂTORUL CU TREI TASTE**, amîntit în trecut în reportajul trecut, este utilizat la introducerea și scoaterea de sub tensiune a radiatorului cu ventilator.

Caracteristici tehnice:
 — tensiunea nominală: 250 V.c.a.
 — durata de acționare: 100%
 — rezistența de uzură mecanică și electrică: 50 000 cicluri.

„Cei interesați în contractarea și utilizarea acestui produs al Întreprinderii de aparataj electric de instalații Titu — îmi spunea inginerul **Andrei Costea**, — își dau seama că produsul se recomandă prin parametrii de utilizare, de la sine”.

Intr-adevăr, parametrii de utilizare ai produselor I.A.E.I. Titu întregesc frumos prestigiu pe care întreprinderea și l-a cucerit pe merit.

ALTE PRODUSE — ACEEAȘI EMBLEMA: A CALITĂȚII

Sigur, activitatea harnicului și tînărului colectiv de oameni ai muncii de la I.A.E.I. Titu se concretizează în mult mai multe repere.

Dintre acestea, voi mai intriza asupra: **INTRERUPĂTORUL BIPOLAR PENTRU MAȘINILE DE MINĂ**.
 Voi aminti aici că este destinat stabilității și intreruperii circuitului electric la mașinile electrice de mină. Este un produs ce se bucură de o înaltă apreciere din partea actualilor beneficiari.

Pentru că în documentarea mea, atunci cînd, fie că mă aflam în Atelierul de proiectare, fie în una din secțiile întreprinderii; atunci, deci, cînd acest reportaj pîndea contur în caietul meu de însemnări, atunci mă convingeam din ce în ce mai mult că deși în fața mea se derulau mereu alte și altele produse, ele purtau aceeași emblemă — a calității.

Contabilul șef al Întreprinderii, economistul **Voicu Piru** s-a dovedit de fiecare dată un bun cunosător nu numai al vieții economico-financiare a unității, ci și al unor caracteristici și al unor parametri tehnico-funcționali pe care-i atingeau produsele ce purtau emblema I.A.E.I.

Astfel, atunci cînd a venit vorba de acest produs **INTRERUPĂTORUL BIPOLAR PENTRU MAȘINILE ELECTRICE DE MINĂ**, economistul **Voicu Piru** mi-a oferit acești parametri tehnico-funcționali pe care e bine ca posibili beneficiari să-i cunoască:

— tensiune nominală: 250 V.c.a.
 — frecvență de conectare: maximum 360 conectări/oră.
 — rezistența la uzură mecanică și electrică: 50 000 cicluri.

Dacă ești modern, aș adăuga faptul că produsul are o variantă modernă, gabarit și greutate redusă, așa completa un tablou al calităților ce-l recomandă printre cele mai bune produse de acest gen.

Alt produs al Întreprinderii de aparataj electric de instalații — este **COMUTATORUL BASCULANT PENTRU UZ INDUSTRIAL**.

Calitățile care-l impun pe piață țin de robustețea construcției, de siguranța în funcționare. Se pot construi în variantele: — monopolar — bipolar — tripolar

Se folosesc în instalațiile electrice industriale pentru închiderea și deschiderea circuitului electric atît în curentul alternativ cit și în cel continuu.

Caracteristici tehnico-funcționale:
 — tensiune nominală: 250 V.c.a., 48 V.c.c.
 — tensiunea nominală la izolare — 300 V.
 — curent nominal: 15 A
 — anduranță mecanică și electrică: 30 000 cicluri.

I.A.E.I. MAI PRODUCHE

— I.A.E.I. mai produce **COMPLETELE DE 2 SAU 3 APARATE**, destinate a funcționa în instalațiile electrice de iluminat interior al clădirilor.
VARIANTE: — COMPLET CU 2 APARATE for-

mat din intrerupător sau comutator de lumină cumpună sau priză sau buton sonerie.

— **COMPLET CU 3 APARATE** format din intrerupător sau comutator de lumină cumpună; priză și buton de sonerie.

Mai adaugă faptul că toate aceste aparate sînt montate pe o placă din material izolat, ci au următoarele caracteristici tehnice: tensiune nominală — 250 V.c.a.; intensitatea nominală pentru intrerupător și comutator — 6 A; pentru prize — 10 A; pentru butonul de sonerie — 1 A, că aparatul prezintă un înalt grad de protecție.

I.A.E.I. mai produce **BUTOANE DE SONERIE ȘI DE LUMINĂ**, în variante constructive multiple: **buton de sonerie-cumpună** pentru circuitele de sonerie; **buton de lumină** pentru acționarea automatelor de scară.

I.A.E.I. mai produce: **TABLOURI DE CONTOR ȘI DISTRIBUȚIE**, utilizate pentru protecția circuitelor electrice ale aparatelor de uz casnic și ale instalațiilor interioare de lumină.

COMPLETARE

„Fiecare produs ce completează gama de fabricație de aici, de la **Întreprinderea de aparataj electric de instalații** din Titu, județul Dimbovița, completează, totodată prestigiu acestei întreprinderi”, îmi spunea economistul **Liviu Bucur**, șeful serviciului de desfășurare al întreprinderii.

Dar care sînt aceste produse?
 Pentru un răspuns cit mai complet la această întrebare voi transcrie o parte din gama de produse pe care economistul **Liviu Bucur** mi le-a descris.

Așadar, I.A.E.I. Titu mai produce:

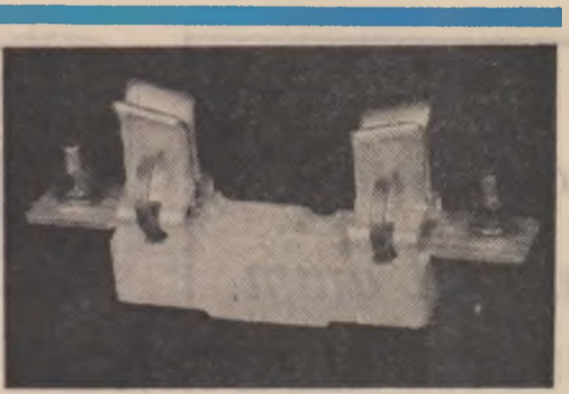
- BUTOANE DE COMANDĂ.
 - BUTOANE DIVERSE DE COMANDĂ.
 - LĂMPI DE SEMNALIZARE: SIMPLE, CU TRANSFORMATOR SAU CU TRANSFORMATOR ȘI PILPIRE.
 - MANIPULATOARE PENTRU MAȘINI.
 - PRIZE DE CURENT ȘI FIȘE INDUSTRIALE.
 - COMUTATOARE CU CAME.
 - COMUTATOARE STEA-TRIUNGHI.
 - INVERSOARE DE SENS PENTRU MAȘINI ELECTRICE.
 - COMUTATOARE VOLTMETRICE.
 - APARATAJ AUTO ȘI C.F.R.
- Șirul produselor ce ies pe porțile I.A.E.I. Titu și iau drumul beneficiarilor este mult mai lung. Reporterul intrerupe acest șir spre a face loc produselor aflate în fața de „planșetă”.
- Semnatarul acestor rînduri e sigur că nu peste mult timp va putea scrie cuvinte de laudă și la adresa acestor produse care vor deveni la fel de solicitate ca și cele aflate acum, la ora transcrierii acestor rînduri, în fabricație.

DE LA IDEE LA REALIZARE

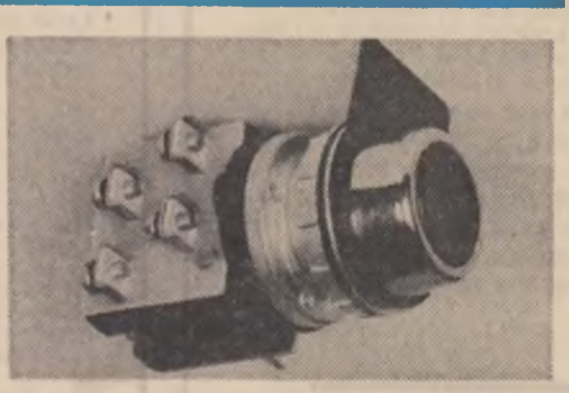
„Drumul de la idee la realizare presupune pentru fiecare produs o dragoste mare atît pentru idee cit și pentru produsul finit, dragoste manifestată de toți, de la proiectant pînă la directorul general. Aici la I.A.E.I. Titu — îmi măr-

Buton ciupercă cu lampă

Soclu pentru siguranță MPR

Buton de comandă

Patron pentru siguranță MPR

turisea șeful atelierului de proiectare, inginerul **Grigore Custrin** — această dragoste o găsești oriunde, manifestată în mai multe ipostaze. Avem timbre proiectanți care „vîd idei”, iubesc din tot sufletul aceste idei frumoase și participă la materializarea lor”.

Intr-adevăr, în ziua documentării mele, directorul general, inginerul **Andrei Costea**, după o „operativă”, cum îl se spune aceluia dezbateri în care se radiografiază viața întreprinderii în cele mai mici amănunte, după aceea „operativă” era preocupat de noi idei de soluții care să ducă la reducerea consumului de energie, combustibil și materiale.

De la idee la realizare, fiecare produs porcurge aici, la I.A.E.I. Titu, un drum pavat cu dragoste, ca să mă exprim în același limbaj cu inginerul **Grigore Custrin**.

„CONSTELAȚIA PLANȘETEI”

Constelația planșetel, cum frumos numea directorul general, **Andrei Costea**, produsele care se află în fața de idee, se poate descrie ușor. În cuvinte frumoase. Reporterul preferă să transcrie, simplu și cu căldură, denumirile produselor aflate în această fază. Așadar, la timpul viitor despre:

- DULIE PENTRU TUBURI FLUORESCENTE.
- FIȘA DE 6 AMPERI PENTRU SCOPURI CASNICE.
- INTRERUPĂTOARE ȘI COMUTATOARE DE UZ CASNIC.
- PRIZE DE UZ CASNIC.
- SOCLURI PENTRU SIGURANȚE TUBULARE TIP FERAZ.
- PRIZA DE 16 A. CU 5 CONTACTE S.T. PENTRU ALIMENTAREA MAȘINILOR ELECTRICE ȘI SOBELOR ELECTRICE PENTRU ALIMENTARE TRIFAZICĂ.
- CLEME DE RACORDARE DE 70-95 ȘI 120 mm² PENTRU SCOPURI INDUSTRIALE.
- INTRERUPĂTOARE CU 4 TREPTE PENTRU USCĂTORUL DE PAR.

Toate au fost gîndite de oameni preocupați de viața întreprinderii, oameni adevărați, hotărîți să-și pună întreaga inventivitate de care dau dovadă, în slujba menținerii prestigiului de care se bucură I.A.E.I. Titu. Acești oameni se numesc: Ion Voiculescu, Petre Vlăda, Constantin Dumitru, Valentin Crețu (tehnicieni), Lucian Ceacbir (inginer). Seriozitatea cu care acești oameni gîndesc fiecare produs, fiecare reper, mă face să reiau recomandarea leit-motiv și în finalul acestui reportaj: **DEVENIȚI BENEFICIARI PRODUSELOR CE POARTĂ PE ELE INSCRIPE VOCALELE: I.A.E.I.**

I.A.E.I. — emblema a calității!
 Pentru contractarea acestor produse adresați-vă unui singur furnizor: I.A.E.I. Titu, județul Dimbovița.

Reporter

CULTURA ROMĂNEASCĂ

IN LUME

● LA CALCUTTA, în India, Asociația de prietenie indiano-română a organizat o seară românească ce s-a bucurat de amplă participare a unor personalități culturale și ziaristi din Bengalul de Vest...

● CUNOSCUTA TRADUCĂTOARE de limba română, Danuta Bienkowska, a vorbit în cadrul unei serii organizate de Uniunea Scriitorilor din Polonia...

● ÎN BELGIA, a fost înființată secția „Cartea Românească” la Biblioteca universității „Paul Pastur” din Charleroi...

● REVISTA AL ADIB AL MU'ASIT, din Irak, publică în traducerea lui Nabil Qasim, câteva poeme de Gelu Naum, Emil Botta, Marin Sorescu și Cezar Baltag...

● AMBASADA ROMÂNIEI LA MAPUTO a organizat la rafinaria Petromoc de la Matola o gală de filme documentare românești...

● TELEZIUNEA ARGENTINIANĂ „Teleshow” a transmis o emisiune consacrată României, în cadrul căreia au fost prezentate unele aspecte privind istoria și geografia...

MONDORAMA

O imaginație fără viitor

● „Fără imaginație nu există viitor” afirmă cunoscutul scriitor american Ron Bradbury (autor, printre altele, începând cu 1946, a unor romane marșale și, în 1951, al romanului de mare succes „Fahrenheit 451”...

Începuturile artei medievale românești

Urmare din pag. 6-8

ceramica de lux smălțuită, ca și cea de uz cotidian cu încercări de „decorație elementară prin linii incizate și lustruite, armonios dispuse în fișii și registre alternanți și intersectați...”

Se pot formula unele concluzii la cele de mai sus pentru începuturile culturii medievale românești:

— aflate la periferia zonei de cultură romano-bizantină, manifestările de artă de la Dunărea de Jos, îndeosebi din Banat și Dobrogea erau

Sigiliul lui Mircea cel Bătrîn

mai susceptibile de a asimila alte influențe orientale, mediteraniene, balcanice;

— sincretismul propriu acelei epoci de început și căutări se vădește aici în interferența de stiluri, în imposibilitatea stabilirii apartenenței certe ale unor tezaure sau a construirii unor sinteze spirituale noi așa cum se va întâmpla mai târziu;

— dacă nu sîntem încă în epoca primelor sinteze culturale, nu mai sîntem nici în aceea a premiselor deoarece în sincretismul artei începuturilor medievale românești se afirmă totuși unele predominanțe stilistice de ordin bizantin care vor constitui nucleul sintezelor de artă al viitorului ce vor urma.

Primele sinteze originale de cultură românească. Întîlnirea Occidentului și Orientului în spațiul cultural carpato-danubian, îndeosebi în ținuturile de la Dunărea de Jos nu numai că nu au stîmjenit dar, se poate spune, au favorizat formarea unor sinteze culturale originale. Dar pentru aceasta era necesar înnăsc de toate maturizarea unor procese sociale interne și îndeosebi cristalizările de viață politică prin tre-

cerca de la înghițiturile prestatelor anterioare la primele formațiuni statale care marchează nașterea politică a poporului român, conștințind înfrarea sa în istorie. Cu greu vom găsi exemple mai concludente asupra rolului decisiv pe care-l are — în diverse împrejurări istorice — factorul politic în constituirea fizionomiei spirituale, a sistemului de valori a unei culturi. Nu ne-am putea imagina Odiseea istorică a poporului nostru fără acele prime eforturi constructive ale vovozilor întemeietori de țară care au știut să imbine funcția civilizatoare instituită de noi realități politice cu cea culturală de organizare și stimulare a unor noi focare de creație spirituală și dezvoltare a conștiinței morale.

Nucleul de bază al noului spirituale și-a constituit așa cum am văzut, din prezenta, fertilizantă a civilizației bizantine. Dar cultura românească, nici la începuturile sale și cu atât mai puțin mai târziu nu a fost pur și simplu o cultură neobizantină — desigur, printre culturile balcanice și cele europene — a fost cea care, alături de cultura bizantină și de cea sîrbă, a asigurat continuitatea, perpetuarea civilizației bizantine, mai ales în planul artei. A fost însă o continuitate creatoare, prestigioasă, proprie. Fără a fi exagera, nu trebuie să ignorăm și rolul său în dezvoltarea unor elemente alcătuitoare provenind din alte orizonturi culturale, în alaiul spiritualității românești. Unul din meritele principale ale lui Răzvan Teodorescu este de a fi pus în lumină pe temeiul unei impresante documentări, aceste elemente, respectiv, acel dialog al culturilor conștințind că în cursul constituției care, în primele secole ale mileniului nostru și pînă de la premisele create în secolele anterioare, a generat noi entități etno-spirituale, noi focare de creație culturală.

La aceasta se adaugă pătrunderi lingvistice, unele influențe bogomile, dar mai ales admirabilele sinteze create în plan artistic. Toate influențele și sugestiile venite din diverse arii de cultură și-au găsit o primă sinteză de cultură românească originală în arta plastică, în arhitectură și pictura murală, în tapiserii și broderii. Puterea politică a primilor vovozii își află justificarea istorică în faptul de a fi cristalizate momente reprezentative în arhitectura eclesastică sau laică — așa ramură de artă care a fost între toate creațiile din sfera plasticului, cea mai publică, mai „politică”, așadar mai socială prin sensul și rolul ei fundamental în epocă.

Primele biserici de plan triconc al primilor basarabi și mogașii, atît de deosebite stilistică autohtonă. Biserica minăstirii „Negru Vodă” din Cimpulung, devenită necropolă a primilor doi basarabi, biserica „Sf. Neculai” din Argeș, devenită încă din vremea lui Neculai Alexandru Basarab, primul bisericii metropolitane a țării, biserica „Sf. Neculai” din Rădăuți, de aspect sobru, cu contraforți gotici — toate atestă o destul de rapidă consolidare politică și culturală a noilor state. Orientul bizantin-baleanic și Occidental romano-catalic își găsesc în aceste prime biserici o înfrîngătoare îmbinare, o sinteză de simple rezonanțe într-o nouă realitate spirituală. Picturile murale ale bisericilor domnești „Sf. Neculai” din Argeș și de factură bizantină dar cu o tentă clară de spiritualizare și umanizare a personajelor, surprinse în diferite ipostaze, în mișcare și expresii diferite (unele chipuri trădeză o frumusețe de puritate simetrică). Este o iconografie de ample proporții ce se încadrează în marele curent al picturii savante și rafinate, de Renaștere paleologică, influențată sub patronaj antic în Constantinopol împăraților și patriarhilor.

Ministrul de la Theodosia și Vodita legate de numele secolului greco-sîrb Nicodim (apare și în pesa clasică Vlăduț Vodă de Alexandru Davilla), primul organizator al vieții monastice din Țara Românească, ce s-a identificat nu numai cu interesele spirituale ale bisericilor ortodoxe dar și cu cele politice ale tînărului stat — este în jurul lui Mircea cel Bătrîn încheie, odată cu sfîrșitul secolului XIV, o primă perioadă de efort constructiv, de originalitate cristalizări artistice. Este o strălucită expresie a unui clasicism românesc timpuriu, caracterizat prin armonia și echilibrul volumelor, prin forma, decorul și proporțiile ușoare, resturilor, prin relieful sculptat al ancadramentelor lor. Simțul culorii, al proporțiilor, al măsurii care vor caracteriza măiestria inegalabilă a edificiilor religioase și laice românești — culminînd cu capodopera argesiană a lui Neagoe Basarab, cu capodopera stilului moldovenesc din vremea lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș și cu cele ale stilului brâncovenesc muntean, și-au găsit în ctitoria lui Mircea cel Bătrîn cea dintîi intruchipare plenitudinară, purtînd peste veacuri un mesaj de frumusețe, de ordine și armonie a spiritului unui popor mîndru și viteaz care și-a făcut intrarea în istorie nu în chip accidental sau purtat de norocul aventurierilor cuceritori așezîndu-și pe temeiuri statornice, construite prin lucrarea a două din cele mai de seamă civilizații ale antichității.

REVISTA STRĂINĂ

● WYKA KAZIMIERZ, eminent cunosător al literaturii tînere Poloniei, publică în editura cracoviană W.L. de lucrare, în două volume, cuprinzînd o istorie a literaturii, ȚINĂRA POLONIE. În primul volum, „Modernismul polonez”, el analizează minusculele cauze ale apariției modernismului, primele sale manifestări, conflictul între generații, problemele privind tînăra Polonie, principalele etape ale modernismului și importanța lui. Cel de-al doilea volum, intitulat „Schimbările problemei epocii” cuprinde studii și schițe sintetice privind perioada anilor 1890-1918.

● BIBLIOTECA DE FILOSOFIE a Editurii „Gallimard” și-a îmbogățit de curînd catalogul prin apariția primului volum al lucrării lui Antonio Gramsci, „Cahiers de prison” (care în final va avea 4 volume), tradus la 8 noiembrie 1926. Gramsci este condamnat la 20 de ani închisoare, la cererea procurorului fascist care declara: „Va trebui să împiedicăm acest creier să funcționeze timp de 20 de ani”. Scriitorul își începe în detenție primul eseu și continuă să scrie pînă în 1935. Prezentă ediție critică îngrijită de Robert Paris, tradusă din limba italiană de Paolo Pichignoni, Gerard Granel și Nino Negri, își propune să respecte autenticitatea operei și să ofere toate garanțiile științifice, prezentînd, ca și ultima ediție italiană (îngrijită de V. Gerratani, în 1974), nuscritele originale, și selecționînd materialele amănunțit temă principale, pe care Gramsci însuși înainte de moartea sa în 1937 își propusese să le studieze în acest scop.

● DESEORI PICASSO a scris poeme, cînd în limba franceză, cînd în spaniolă. Unul din lungile sale poeme de înșirare supraviețuiește. Înmormîntarea contelui d'Orgaz (titlu împrumutat de la celebrul tablou al lui El Greco) publicat în 1970

Din lirica greacă contemporană

În românește de Ion Brad

PANAOTIS TSUTAKOS

Născut la Pireu în 1920, a început să scrie de timpuriu. La 19 ani publică volumele „Armonii nostalgice” și „Monolog”, urmate, înainte și după cel de-al doilea război mondial, de alte șapte culegeri de versuri. Orientarea sa democratică, militanță, imprimă un suflu liric nou, energetic, poeziei sale cuprinsă în volume ca „Ferestre deschise”, „Pămînt amor”, „2651 — amintirea unei tiranii”, „Lumea aceasta”. Din cartea „2651” am ales cîteva texte semnificative.

Să rămînem în picioare

În ritmul durerilor omenești / Inima noastră se zbate.

Răbdători, îndurăm.

Vino să împărțim lacrima intristațiilor.

Pe drumuri necunoscute / Noaptea trimite ploii nemiloase și trațiilor noștri li-e frig.

Păzește-te de moartea / tîrîrită aproape de noi.

Acum să scăpăm neașteptat / de groaza care ne-atacă.

Să rămînem în picioare prin vîntul ne-nduplecat.

Primăvara noastră

Erau două frunze de nuferi / visurile noastre copilărești!

Un inger cu traie-nverzite, / lumină din lumină!

Veni apoi timpul și eu!

De primăvară nu mai întreb!

MARIA CARAIANNI

Născută la Veria, a făcut studii de drept la Salonic și de belle-arte la Roma. Poetă și pictoriță de aleasă cultură și de mare sensibilitate, Maria Caraianni a publicat în 1973 volumul „Scufundarea și adîncul mării” cu vădite sensuri împotriva dictaturii militare din Grecia.

Adîncul mării

S-au retras apele mării / și dintr-odată / nu mai notam / implinții în adîncul / scoicii țepoase ni s-au lipit de trupuri / pești ca săbii de fier / și-au impletit ciocurile-ascuțite / cu zădărnici încercări în jurul nostru / ne-au încauț limbile / în cisterne prăgînite / și minile strîns le-au legat / cu șerpi de apă / aripi de pești au secerat vegetația / și uriașele balene / au înghițit fîrful și aerul / să ne nimicească scăparea.

Orizontal

Ne-a smuls uraganul acela puternic / plește desrădăcinate / crăpîm într-un pămînt sterp / în grădini cu flori de hirtie

Atunci marea cîntă împreună cu noi / pentru orele și zilele noastre copilărești. / Pentru adierile și culorile / ce se jucău în piețele tale.

E timpul să le scăldăm în lumină.

Aceasta e steaua libertății noastre.

Aceasta e primăvara care ne-ajunge.

Iată inima noastră

Dacă inima lumii o cauți / vei găsi-o în inima dragostei, / în inima ta.

Dorul drumetului înlăcrimat, / foța destinului, / iată noima verbului tău!

Iată neliniștea păsărilor / în glasul lumii.

Cunoașterea zilei de miine / o descifrezi în palma fratelui. / În floare desfăcută-n lumină, / pe fruntea noastră îmbrobodată.

Dacă inima lumii o cauți, / iată inima noastră!...

ne întîndem orizontul / și rădăcinile rahtice / povestesc.

La Lindos nisipul

La Lindos nisipul / era pustiu / de soarele trupurilor / de vară / Nu mai aveam nume / corăbiile / aiute de mult s-au preschimbă în umbră / înclîc marea / nu-și mai pierdea / singurătatea / Și numai niște case mai trăiau / ce respirau orașul / cu ferestre închise / numai niște case / fără uliși și porți / pentru că / nimeni nu mai venea / nu mai pleca nimeni.

la Barcelona, a fost reluat de Editura „Gallimard”, col. Blanche. Traducerea în limba franceză îi aparține lui Aiejo Carpentier și este însoțită de un amplu poem al lui Rafael Alberti, ca un omagiu adus lui Picasso. Volumul este completat de un comentariu al lui Carpentier, în care rezumă într-o impresionantă vedere de ansamblu întreaga operă pictorială a marelui disparut.

● ÎN EDITURA W.L. DIN CRACOVIA a apărut volumul Jurnal (1914-1918) al eminentului istoric polonez al Evului Mediu Jan Dabrowski. El a fost de-a lungul întregii sale vieți devotat Cracoviei și centrelor sale științifice. În volumul acesta, pune la îndoială o cronică vie a condițiilor de luptător în timpul primului război mondial, autorul însuși fiind un apropiat colaborator al lui Wladyslaw Sikorski și Stanislaw Kot. Jurnalul său zugrăvește de asemenea un tablou zguduit al atmosferei și epocii respective, al concepțiilor politice existente atunci. Volumul este completat cu un index al numelor și note explicative.

● LA MÜNCHEN — premiul „Bambi” al Televiziunii — a fost acordat scriitorului austriac Peter Handke, cel care a regizat primul film după una din propriile sale opere, „Sîngărea”. Pe de altă parte, la cel de-al 18-lea Festival Internațional al Televiziunii din Monte-Carlo, austriecii Peter Turini și Wilhelm Pöschl au obținut de asemenea cîte o distincție și premiul „Nimfa” pentru cel mai bun scenariu al filmului televizat, „Împărțitul la țară”, episod din seria „Saga Alpilor”.

● FESTIVALUL CULTURAL din Berlin (R.D.G.) va include în vara aceasta „Săptămîna Catalane”. Ele sînt considerate ca un model pentru alte manifestări ale culturii minoritare din Europa. În afară de expoziția „Arta Catalane din secolul XX” sînt prevăzute o serie de concerte, reprezentații teatrale și o „Săptămîna a Cineașilor Catalane”. Institutul Ibero-american al Fundației „Comori culturale din Prusia” va organiza o expoziție a cărții, în care scriitorii catalani vor citi extrase din operele lor.

● UNIUNEA SOVIETICĂ ȘI REPUBLICA FEDE-

BALĂ GERMANIA vor proiecta în timpul tuturor festivalurilor opere cinematografice realizate de casele de filme ale celor două țări. Un acord în acest sens a fost încheiat cu ocazia primei „Săptămîni cinematografice germane” de la Moscova. Această manifestare a prilejuit prezentarea unor filme ale regiilor Alexander Kluge, Hans-Jörg Geissendörfer, Michael Verhoeven, Bruno Sintel și Alf Brustlein.

● ÎN TIMPUL SAPĂTURILOR pentru fundațiile unor partituri de biocuri în West Riehland în apropiere de Washington s-a descoperit cranul unui mamut lung de 1,5 m. Nu cu mult timp în urmă s-au mai găsit în aceeași zonă schelete asemănătoare. Paleontologii au tras concluzia că nu se exclude posibilitatea ca în locurile respective să fi trăit cu 12.000 de ani în urmă astfel de animale preistorice, (dată stabilită în urma cercetărilor amănunțite de laborator) fapt care l-a determinat să continue cercetarea terenului. Astfel, un alt schelet scos la lumină avea înălță în dreptul coastei o săgăță de os. Această neașteptată descoperire a întărit concluzia cercetătorilor în ceea ce privește durata și posibilitățile de conviețuire precum și durata în timp a strămoșilor omului.

● LA ÎNCEPUTUL LUNII MARTIE, cunoscuta „privighetoare” a șansonetist Mireille Mathieu a plecat într-un lung turneu internațional care va dura pînă în februarie 1979. Originala caravana cuprinde o scenă independentă plătibilă, două camioane de scenă și 16 tone, cu toate instalațiile de lumină și stereofon, întocmit unul teatru. Trupa este compusă din 6 dansatori, 11 instrumentiști, un profesor de coregrafie și o asistentă. Trei garderobiere vor asigura schimbarea la timp a celor 60 de costume, iar 11 tehnicieni în colaborare cu cei patru soferi se vor ocupa de lumină și efectele speciale indispensabile desfășurării unui spectacol.

● ARTA ASIEI ORIENTALE, împrăștiată pînă acum în mai multe colecții, va fi adunată cu grijă într-un singur muzeu la Koin (R.F.G.). Construit în jurul unei curți interioare, muzeul va prezenta în zece săli străvechile sculpturi funerare chineze, arta budhistă a Chinei și Japoniei, desoperirii preistorice, textile, ceramica și artă minoră.

Caricatură, apărută în revista Stern sub semnătura lui Dirr, după o scenă grîndind personaje din „Războiul lumilor”, film realizat de Byron Haskin în 1953.

unor oameni lipsiți de imaginație. Căci, iată filme ca „Monstrul” sau „Fantomă contra gangsterilor”, „Carfulurile zburătoare atacă”, „Taran-tula” lui Jack Arnold, „SSSSSârpele” lui Bernard Kowalski, „Squirm” de Jeff Lieberman (povestea unor viermi uriași ce atacă oamenii), „Strania creatură din lacul negru” sau „Liberăți monstrii” de Gordon Hessler, imbină „filmul de groază” cu cel de „anticipație”, realizînd mixturi ciudate, heterogene. Cunoscutul autor polonez Stanislaw Lem spune: „Aceste filme nu aduc nimic pentru rezolvarea soartei umane, îndepărțindu-ne de orice problematică reală, oferindu-ne surrogate primitive și înșelătoare. Nu am nimic împotriva distracției, chiar dacă este stupidă. Dar o stupiditate care răspîndește o mitologie fastuoasă, este un cancer al culturii. În aceste filme a fost complet falsificat universul fizicii, al cosmologiei deoarece sînt ignorate toate barierele de spațiu și timp”. Psihologul minchenz Jürgen von Scheidt afirma că se ignoră aici „toate sursele adevărate, profund omenești ale dragostei, bucuriei și suferinței”, eseista americană Susan Sonntag subliniînd, la rîndul său, depărtarea acestui gen de film de problematica universului omului normal, „tînzînd spre dezorientarea deliberată a psihicului spectatorilor”. În sfîrșit, să cităm aprecierea făcută de Michel Butor, răspunzînd aceluiași anchete din revista germană: „Avem de-a face cu o mitologie prăfuită, leșinată și incapabilă să ne conducă acțiunile... S-au deschis larg porțile spre a merge către noi aventuri și se constată, de fapt, că nu s-a mers decît în jurul casei”. Dar, în acest caz, o casă a fricii, a grozii, a terorii, a aparițiilor monstruoase, a „extra-terestilor” veniți doar să cucerească lumea noastră... sau, de cealaltă parte, universul bufon al unei lumi de plastic, așa cum apreciază cronicarul de specialitate de la „L'Express” filmul lui Spielberg, cinema-Barnum! tirgul de mituri, un Disney-land al fantasticului. Și atunci, firească întrebarea: cu oare îl folosește această proliferare de imaginații fără viitor?

Cristian Unteanu

Luceafărul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), Teodor Balș (secretar
responsabil de redacție)

REDACTIA : București, Piața Scintilei Nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 86
ABONAMENTELE :
3 luni — 13 lei : 6 luni — 28 lei : 1 an — 52 lei
Tiparul executat la :
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCIINTEII”
Paginător Nicolae Ion